

Zliya tsasliti tsahwəti ndə kaa ka Ebərə

Kwəma dza ghwəmməə gha sənataa dzəkən zliya na

Ma ntsaa tsasli zliya nay, ndə mbə hwəlfə ka Zhəwifə na, zhini ntsaa nəw Yesəw Kəristəw ghəci diba. Ma ta slən tsa ciy, ndə tibiaa sənayəw. Ma kə nihwəti mbəzliy niy, Pəl na, kala tsəgha na Shilasə, kə ghəshi. Zliya nay, kaa ka Ebərə tsaslanaghə məndi. Di naa gəzəy, kaa ka Zhəwifə tsaslitim. Mbəzli vay, a ghəshi niy zhəghəti nefer shi ta nəw Yesəw Kəristəw, mba'a ghəshi zləbavə Yesəw ka ntsaa mbəlantishi.

Ma sa ghati nihwəti mbəzli mananshi ndərəm sa zləbavə ghəshi nəw Yesəw ki na, ka di ghəshiy zhəghətəvashi zhəkəy ləy hwəm ta nəw kwəmaa niy pəhanavə Hyala kaa Məyizə ta bə kaa ka Zhəwifə kwatəŋa. Dzəkən sava tsaslanaghəshi ntsa zliya na, ta gəzanshi a ghəshi garəshi jarjar kwa kwal tsa Yesəw Kəristəw lə nəfə kwətɪŋ. Ka gəzanshi njasa nza Yesəw dikəba ghəci kən kwəma pəhəpəhə na. Yesəw tsa vay, ghəci mbəliti na mbəzli lə katan.

Avanay njasa nəwva kwəma mbə zliya na:

Vəh 1 mba'a vəh 2 Gəzə kwəmaa dzəkən tanə tsa tanəti Yesəw ka kwal Hyala tə dikə.

Vəh 3 pa' tə vəh 4:1-13 Gəzə kwəmaa dzəkən kar Yesəw ghəshi lə Məyizə. Dikəba Yesəw na kaa Məyizə. Mbəzliy niy pəməkəvəri

Møyizə va mbə hidfi Ezhipətəy, kwəməvə dəkəva tsa katan̄ tsa ghəshi va Hyalaw. Ma mbəzliy zləbavə nəw Yesəwəy, ta kwəməvə dəkəva tsa katan̄ tsa dza ghəshi va Hyala na nashi ki.

Vəh 4:14 pa' tə vəh 7 Gəzə kwəmaa dzəkən kar dikə tsa ka ta Hyala mbə *ciki Hyala ghəshi lə Yesəw. Ma na ka Zhəwifəy, mba'a kə ndəə di jakəva lə Hyalay, ə ka ndə ta Hyalaa hənəy dəbəkə kaa Hyala di. Ma nana kiy, tsəgha na ghwəlaw. Yesəw də'wə ghən tsa ci na ndə ta Hyala tsa ghwəmmə dikə tsa. Ghəci jakəmmə na lə Hyala. Dikəba ghəci na kaa ka ta Hyalaa ghəra sləni mbə ciki Hyala. Sa nzana na nacy, ka məti naw, war ghəci na ndə ta Hyala tsa kwa kwəma Hyala ya hwəmba nzə.

Vəh 8 pa' tə vəh 9:1-22 Jakə tsa ka Yesəw vaa jakətəmmə lə Hyalay, jakəva tsa katan̄ tsa na, tan̄ tsa kwa tan̄a va. Sa nza jakəva tsa vay, Yesəw shəkamti na miymiy ci, nza məndi mbəə jakəshi lə Hyala.

Vəh 9:23 pa' tə vəh 10:1-39 Ma na miymiy Yesəw nashiy, a ghəshi tan̄əti miymiy dəbəkə. Ka ta Hyalay, piya va piya va ka ghəshiy slasla dəbeker kaa Hyala ta pəli kwəma mbəzli jikir na. Ma na Yesəw naci kiy, kwətin̄ səda banaghə na ghən tsa ci kaa məti mək tsəgha. Miymiy ci va yabanti na kwəma ghwəmmə jikir na, ta pa' kwa ndimndim kwa kwəma Hyala.

Vəh 11 Gəzə kwəmaa dzəkən njasaa niy banavə mbəzli kwatan̄a nefer shi kaa Hyala

wəzə wəzə.

Vəh 12 mba'a vəh 13 Gəzə kwəma kaa mbəzli nza ghəshi bə nefer shi kaa Hyala. Aa gəzanshi na nza ghəshi mbəə sə'wa kwəma kwa kwal Kəristəw, ma nza ghəshi nzəy nzəy tsa wəzə tsa kwa kwəma Hyala.

Mba'a pə ghwəy dī favə zliya ka Ebərə na wəzəy, nza ghwəy jangə nəwər tsaa dzəkən Məyizə, ndə ta Hyala tsa mbə ka Izərayel, mba'a dzəkən sla kiri lə dzəkən Gaska fal məndi Hyala mbə. Mbə zliyaa pərasli kwəmaa dzəkən slən tsa shiy na shi va gwanashi.

Lə miy tsa Zəghwə nzə də'wə ghən tsa ci gəzəmmə Hyala kwəma nana

¹ Ma niy nza mbəradzəy, a Hyala niy gəzanshi kwəma kaa jijihimmə, lə miy tsa ka gəzə kwəma nzə. Daŋ səda niy gəzanshi na, lə kwal ghəngħən ghəngħən. ² Ma ge'i lə kwa kərnī vəghwə tsa kiy, lə miy tsa Zəghwə nzə də'wə ghən tsa ci gəzəmmə Hyala kwəma nzə. Lə Zəghwə nzə va ngati na shi tə hidī lə ni mə ghwəmə gwanashi. Dza na mba'a bənavə shi va gwanashi ngəci mbə dəvə ci, a ghəci sləkəshi, ya pa' hwəmba. ³ Tə Zəghwə nzə va sənay məndi njasa nza shəndəkə tsa Hyala. Ghəciy, pa Hyala na we' we'. Lə bərci mbə kwəma gəzə na səkwa mbə miy tsa ci jihəti na shi tə hidī gwanashi. Dzəghwa na mba'a bənti kwəma shi jikir na kən ke ngəri, ta mbə ghəshiy nza ka mbəzli dēwdēw

1:2 1:2 Zəghwə: 5:8; lə zəghwə nzə ngati Hyala shiy gwanashi: Zhj 1:2; Kwəl 1:16; Ebr 11:3 **1:3** 1:32Kwər 4:4; Kwəl 1:15; dəvə kwa bəzəmə: 8:1

ni va Hyala. Ma løy hwəm sa banti na jikir tsa shi na, dza na mba'a dzəmøy mə ghwəməə nzəyøy tə dəvə kwa bəzəmə Hyala nza bərçi vəə dzəkən shiy gwa'a gwa'a.

Dikəba Zəghwə Hyala na kaa ka kwal nzə

⁴ Ma Zəghwə Hyala vay, a Hyala banavə shəndəkə dikəba və kaa ka kwal nzə, aa fanati slən kaa Zəghwə nzə va, slən tsa fanati na vay, dikəba ghəci na kən tsa shi. ⁵ Ta na navay səəkə Hyalaa gəzəkə kaa ndə kwal tsa nzə:

«Gha na Zəghwee,

'wava na tə ndatsəy, Dəŋa nzee» kəw.

Səəkə naa gəzəkə difa kaa *ndə kwal tsa Hyala:

«Yənəy, dəy dzee nza,

ghəci na zəghwee ghəci kwərakwə» kəw.

War kaa Yesəw niy gəzəkə Hyala tsəgha.

⁶ Avanta nahwəti kwəma gəzəkə Hyala ghənzəə mađi ta ghwəni Məkaji Zəghwə nzəə səəkəə dzəti hidfi:

«Ə kə ka kwalee səəkə gwanashi,

a ghəshi tsəfəkwə kwa səđa ci» kə.

⁷ Ma kə Hyala kaa na gəzəkə naa dzəkən ka kwal nzəy:

«Mbəzli vay, mbəzliy ghəradfa sləni na ghəshi.

Ghəshiy, nja safə tsaa viy na ghəshi,

zhini nja ghani ghwəə tsə va ghəshi difa» kə.

⁸ Ma ta na Zəghwə nzə kwəma naci kiy, a Hyala gəzəkə nava bazhə bazhə:

«Gha na Hyala,

1:4 1:4 Ef 1:21; Flp 2:9 **1:5** 1:5 Cem 2:7; 2Sam 7:14; Mt 3:17; SləniKY 13:33; Ebr 5:5 **1:6** 1:6 Cem 89:28; 97:7 **1:7** 1:7 Cem 104:4 **1:8** 1:8-9 Cem 45:7-8

ta sləkə mbəzli dza gha ya pa' hwəm̄ba.
Ka mən̄i mazə dzəkən mbəzli sləkə gha va
lə kwal tsa tidid̄ tsa.

⁹ Shiy lə kwal tsa shi na shi d̄i gha,
ka d̄i *kwəma jikir na ghaw.

Dzəghwa Hyala, Dəŋa Hyala kiy, mba'a
təravəŋa,

mbərəkəshi nihwəti mbəzli nza ghwəy li shi,
mba'a pəərətəŋa ka mazə,
mba'a vəshitəŋa nəfə tsa gha tərəŋw» kə.

¹⁰ Zhini ma kəə zhəkən Zəghwə nzə d̄ifa na:

«A Ntsaa sləkəpə, ghala kwatəŋata
hid̄iy ghavay, gha ngatishi na.

Gha də'wə ghən tsa gha ngati na ghwəm̄ə fa.

¹¹ Shi ngati gha va gwanashi kiy,

ta kərəshi dza ghəshiy dza,

war gha t̄ibaŋa tə ghwəm̄ə na na gha,

ta halishi dza ghəshi njasa ka ləkwəsahi vaa
halishi.

¹² Ta takwəlamtishi dza gha,

ka ghəshi dzay, mba'a ghəshi mbərəkə nahwəti
pa.

Gha na na gha kiy, war tsəgha dza ghaa nza,

kala mbəərəva pa gha, ya pa' hwəm̄ba,

pa' kwa ndimndim dza ghaa nza» kə.

¹³ D̄ibay, səəkə Hyalaa gəzəhwə ya kaa tsamaba
ndə kwal tsa nzə na:

«Ndi nzəyŋa tikə vəghee tə dəvə kwa bəzəmee,

pa' sa kee mən̄ti ka jaka gha

ka shi kəd̄i gha səd̄a gha ti shi» kə,

njasa gəzə na va kaa Zəghwə nzəw. ¹⁴ A mbəzli na ka kwal Hyalaa? Mbəzli mbay ma ndəə nashi na ghəshi, mbəzliy ghəranta sləni kaa Hyala. Ghəshi ka Hyalaa ghwəni ta dza ghəshiy kəəti mbəzli dza Hyalaa mbəli.

2

Ka bəti kwəma gəzə Hyala ghwəmmə nja kwəma gəmta na ma

¹ Ndata tsəgha na kiy ngwarməhiray, ə pə ghwəmməə mətəhə məni məhərli tərənjw, ta nəw kwəma banavəmmə məndi va, vantaa ghwəmmə zamti kwal tsa wəzə tsa va. ² Ma kwəmaa niy gəzəkəvata vay, ka kwal Hyala mbəradzə niy gəzə na, mba'a dimə niy dzətita ti tərənjw. Ya wa ndə na saa niy dī ma fəti ta məni kwəma gəzəkə ghəshiy, a məndi niy slanakən ngwəvə ge'i ge'i lə dī ma fəti ci va. ³ Nana kiy, a ghwəmmə favə njasa mbəli Hyala mbəzli, ma kwəma vay, aa tanətəi kwəma ka kwal Hyala. Mba'a pə ghwəmmə bəti kwəma mbəlipə tsa va nja kwəma gəmta na kiy, njaa dza ghwəmməə mbay mbəlimmə kia? Ta basəmmə ngwəvə dza Hyalaa dza. Ndə sləkəpə də'wə ghən tsa ci gəzəmmə na njasa mbəlimmə Hyala. Dza niy favə kwəma va va mbəzli və, mba'a ghəshi kəslatəmmə slən ti. ⁴ Ma ghalaba kiy, mba'a Hyala mənti kwəma madəña madəña na tərənjw ghəngəhən ghəngəhən, ta mbə mbəzliy

1:14 1:14 Cem 34:8; 91:11 **2:1** 2:1-3 6:4-6 **2:2** 2:2 SləniKY 7:38, 53; Gal 3:19 **2:3** 2:3 10:29; 12:25 **2:4** 2:4 Zhj 2:11; SləniKY 2:22; 1Kwər 12:4-11; 2Kwər 12:12

sənata, kwəma katan na sava, kə ghəshi. Mba'a Hyala va tahanavəshi bərçi Safə tsa nzə dewardew tsa, njasa dī na kaa mbəzli nzə.

Yesəw na ntsaa mbəli mbəzli

⁵ Ma ni 'war'war ni va hidi gəzə ghwəmməy, banavəshi Hyala kaa ka kwal nzə ta mənī mazə ghəshiy dzəkən shiw. Kaa ke ngəri banavəshi na. ⁶ Avanta kwəmaa gəzəta dzəghwa tə tsahwəti pi mbə zliya, a kəy:

«A Hyala, a shiy na ndə ngəri zəzə ghaa dzəkən
kia?

Wa na ndə ngəri kəəti ghaa?

⁷ Dzəghwa ghay, mba'a gha mənī jəwba ghəci kaa ka kwal gha, ta vəghwə jəwə tsətsə. Zhini gha dība ki na, hən gha banavə shəndəkə, nja mazə tsa dībədībə tsa.

⁸ A gha banavə shiy gwanashi, ta sləkəshi ghəci»
kə.

Njasa gəzəta na va mbə kwəma Hyala: «A Hyala banavə shiy gwanashi ta sləkəshi ghəci» kəy, mbə gəzə kwəma vay, tsahwəti sə tībaa tərmbə ghwəla kala banavə Hyala va kaa ngəciy dzəmbə dəvə ci ta sləkə ghəciw. Zhini dība kiy, mba'a pə ghwəmməə nighə sanay, nay ndə ngəri ghwəmməə sləkə shiy gwanashi nanzə diw. ⁹ War ma na na sənata ghwəmməy, ge'i lə vəghwə jəwə tsətsəy, a Hyala niy mənī Yesəw jəwba ghəci kaa ka kwal nzə. Dzəghwa na dība na, mba'a mənī ka ntsa dībədībə tsa, lə bama ti, tə mbərkə ngəra'wə tsa sahwe na va mbə mətī ci va. Di naa gəzə kiy, ta mbəli mbəzli gwanashi

mətiy na, sa nzana mba'a Hyalaa zhəhwər ta mbəzli. ¹⁰ Hyalaa ngati shiy va gwa'a gwa'a, zhini ghənzə fəyshi tiba tə ghwəmə ka shi nzəy, ghənzə mənti na tsəgha, sa ka Yesəw sahwə ngəra'wə mbə mətiy, nza ghəci mbəə kəramti sləni haray Hyala ti wəzə. Sa mənti na va tsəghay, nza mbəzli dfaŋ mbəə nza ka ndərazhi nzə, nza ghəshi təhə shəndəkə tsa nzə. Sa nzanay, Yesəw na ntsaa dzaa pəmə mbəzliy dzəghwa kwal tsa dza ghəshiy mbəlishi kwa.

¹¹ Yesəw də'wə ghən tsa ci ghəci saa yaḃanti kwəma mbəzli va jikir na, ta mbə ghəshiy nza ka mbəzli dēwdew nəfə ni kwa kwəma Hyalay, Didi tsa kwətiŋ tsa na sa shi lə mbəzli yaḃanti na va. Ava va tsəgha ghəramci ma ha'wə va harshiy ngwarməhiy. ¹² Ma kə Yesəw tsa vay:

«A Hyala, ta cintishi slən tsa gha dzee kaa ngwarməhira gwa'a gwa'a.

Ta fal slən tsa gha dzee kwa cəm mbə ḃasəva tsa shi» kə.

¹³ Zhini ma kə ḃa na:

«Kaa ngəŋa dzee ndaŋa nəfə tsee» kə.

Zhini ma kə diḃa na:

«A Hyala, avanara kwa kwəma gha ghəy lə mbəzli gha va ndara gha ta mbəlishi» kə.

¹⁴ Mbəzli gəzə Yesəw va kiy, ke ngəri na ghəshi. Va tsəgha mənti Yesəw ghən tsa ci ka ndə ngəri kwərakwə, nja ghəshi. Sa mənti na va tsəghay, ta mbə ghəciy mətiy ta 'wəshamti

2:10 2:10 1Kwər 8:6; 12:2; SləniKY 3:15 **2:11** 2:11 Mt 25:40; 12:50; Zhŋ 20:17 **2:12** 2:12 Cem 22:23 **2:13** 2:13 Ezay 8:17-18
2:14 2:14 2:17; Zhŋ 1:14; ndə jaka tsa Hyala: Zhŋ 8:44; 12:31; 1Zhŋ 3:8; ShiZhŋ 12:10

*ndə jaka tsa Hyala tsa nza bərçi va və ta bəkwə mbəzli. ¹⁵ Kwatanjaj, ə niy hazləni mbəzli va məti, njasa ka mava vaa hazləni va ntsaa pakə. Nana kiy, a Yesəw mbəərətishi va hazləni məti. ¹⁶ Na katanj nay, səəkəy Yesəw ta kəəti ka kwal Hyalaw. Ta kəəti mbəzli tə hidi, hwəlfə *Abərahəm səəkəy na. ¹⁷ Ava tsəgha na lə Yesəw ki, mba'a mənti ghən tsa ci, ka ndə ngəri, yəmyəm lə ngwarməhiy ya mbə namaβa kwəma, ta mbə ghəciy nza ka ndə ta Hyala tsa shi dikə tsa. Ndə ghəra sləni lə nəfə kwətij ghəci kaa Hyala, ka zhanci hwər tsa ci ta mbəzli, mbə sləni ci va ghəra na. Ma məti mətiy Yesəw va ta pəli kwəma mbəzli jikir nay, ta mbə ghəshiy sləkashi lə Hyala nə na. ¹⁸ Sana kiy, ta mbay dza naa kəətiti mbəzli həərə *ndə jaka tsa Hyala gwa'a. Sa nzana mba'a ndə jaka niy dzəghəti həərə ci, mba'a sahwe ngəra'wə kwərakwə.

3

*Dikəβa Yesəw na kən *Məyizə*

¹ Ghwəy kiy ngwarməhiray, mbəzli Hyala nza ghwəy, ghənzə harvəjwəy na ta kwəməvə na ghwəy bəla mbə shi wəzə ni mə ghwəmə. Ghənzə tsəgha kiy, ə pə ghwəy fakən zəzə kwəma ghwəy kən Yesəw ghəci *ndə kwal tsa Hyala, zhini ghəci dikə tsa *ka ta Hyala. Kaa ngəci βanavə ghwəmmə nefer ghwəmmə. Kwəma ci na sa gəzə ghwəmmə va kaa mbəzli.

2:15 2:15 Rm 8:21 **2:16** 2:16 Ezay 41:8-9 **2:17** 2:17 4:14;
5:2; Flp 2:7; 1Zhj 2:2 **2:18** 2:18 4:15; Mt 4:1-11 **3:1** 3:1 4:14

² Hyala garəy na Yesəw, bekir dəvə niy kəsəvə na sləni va. Njasa niy nza *Məyizə va ka ntsaa kəsəvə sləni Hyala bekir dəvə ta mbəzli nze gwanashi. ³ A ghwəmmə sənay, falba ndə nga ciki ka məndiy fal kən mbəzli mbə ciki tsa va. Va tsəgha nzana sənzenva kiy, falba Yesəw faləm kən Məyizə. ⁴ Ya tsamaba cikiy, ndə ka naa ngati. A ghwəmmə sənay kiy, Hyala ngati na shi tə hidī gwanashi. ⁵ Ma na Məyizə naciy, kaa Hyala niy ghəra na sləni, ka gəzanshi kwəma dī Hyalaa gəzanshi kaa mbəzli. Sləni vay, bekir dəvə niy kəsəvə na mbə mbəzli Hyala. ⁶ Ma na *Kəristəw kiy, Zəghwə Hyala na. Mbə dəvə ci na mbəzli Hyala gwanashi, ka zhəghanshi hwəm naw. Ghwəmmə kwərakwəy, mbəzli Hyala va nza ghwəmmə, ghwəmmə kə banavə nefer ghwəmmə kaa Yesəw lə katan, ka jihəva ghwəmmə ta kwəmavə shi fəy ghwəmmə va ghən gəzliṅə ti shi.

Dəkəva dza Hyala ta bə kaa mbəzli nze

⁷ Va tsəgha gəzəkə Hyala lə Safə tsa nze, ma kəy:

«War mba'a pə ghwəy favə gaka məlee ndatsəy,
⁸ əntaa ghwəy taa mənti məhərli ghwəy caslakə
 njasa niy mənti jijihinwəy va niy nza ma.
 Ghala pətsaa niy nza ghəshi va kwamti mbə
 gambay,
 a ghəshi niy zhinidfa ghən,

3:2 3:2 Bəla 12:7 **3:6** 3:6 Zəghwə: 5:8; shi fəy ghwəmmə
 ghən gəzliṅə ti shi: 3:14; 4:14; 6:18-19; 9:28; 10:22-24, 35; 13:14;
 Kwəl 1:23; Flp 3:20; 2Tim 4:8 **3:7** 3:7-11 Cem 95:7-11 **3:8**
 3:8 Səvəri 17:7; Bəla 20:2-5

ka nighəra kwəmee, ta nighə njasa dzee məni li shi.

⁹ Piya fadfə mətsəkə mənti ghəshi mbə nata slənee maɖaŋa maɖaŋa na niy mənee kwamti.

Ya tsəgha nzə kiy, ka nighəra kwəmee ghəshi niy nza.

¹⁰ Va tsəgha satiy nəfə tsee dzəkən shi tərəŋw, ma pən na: A mbəzli niy,

məhərliy məni kwəma wəzə na və shiw.

Favə kwəma dəe ghəshiw, pən.

¹¹ Ma tə kwa kərni kwəma vay,

mba'a nəfə tsee satiy və shi tsəgha,

tapə yən mbə zəmə lə fəlata gwa'a,

ma pən na, ka tsəhəshi ghəshi na nashi tə hidfi fənəy ya

kaa mbəzlee ta dəkəvaw, pən» kə.

¹² Ava va tsəgha na kiy ngwarməhiray, məni tə ghwəy məhərli vantaa tsahwəti ndə nza mbə ghwəy, lə nəfə tsa caslakə tsa, lə nəfə tsa zləba ma kwəma Hyala, ka na dza na mba'a zhəyəy ləy hwəm zlata Hyala kwa bəpə piy. ¹³ War

kwəmaa bə bərki kaa ghən tsa ghwəy pə ghwəy gəzə kwa jipə ghwəy ya hwəmba, vantaa *ndə jaka ngədfəhwəŋwəy ta məni *kwəma jikir na, ka ghwəy nighə na mba'a ghwəy ndəghamti kwəma Hyala. Sə'wam kwəma vici va vici va mbə nzəy tsa ghwəy, sa nzanay, a ghwəmmə sənay a Hyalaa dī gəzammə kwəma ndatsə dība.

¹⁴ Mbəzli kwasəbə Yesəw Kəristəw mənimmə ghwəmmə lə katan ghwəmmə kə garəmmə tə

banavə nefer ghwəmmə kaa ngəci, njasa 'wati ghwəmmə va, pa' tə kwa kərnı.

¹⁵ Avanta kwəma gəzəkə Hyala tə Zliya nızə, a kəy:

«War mba'a pə ghwəy favə gaka məlee ndatsəy, əntaa ghwəy mənti məhərli ghwəy caslakə njasa niy mənti jijihinwəy va niy nza mbə gamba, ghala pətsaa niy zhinida ghəshi va ghən ma» kə.

¹⁶ A mbəzliy niy favə gaka məli Hyala va, mba'a ghəshi niy zhananati ghən kia? Mbəzliy niy səvəriy *Məyizə va li shi mbə hidfi ka Ezhipətə kwatəna, ta mbəlishi na ghəshi.

¹⁷ Dzəkən nima mbəzli niy satiy nəfə tsa Hyala mbə piya fadə mətsəkə dıba kia? Dzəkən niy niy mənti kwəma jikir na va. Ghəshi na shiy niy bakwamtəvashi va mbə gamba. ¹⁸ Ghalaba kiy, a Hyala niy zəməkə fəla, a kə niy niy: «Ka tsəhəshi ghəshi na nashi tə hidfi fənəy ya kaa mbəzlee ta dəkəvaw» kə niy ni. Dzəkən nima mbəzli niy gəzə Hyala kwəma va tsəghaa? Dzəkən mbəzliy niy zhini ghən va niy gəzə na fa. ¹⁹ A ghwəmmə sənay kiy, kwəməvə tsəhəshi jijihimmə tə hidfiy niy fənəyshi Hyala va kaa ngəshi ta dəkəva liw, sa nzanay, niy zləba kwəma nızə ghəshiw.

4

¹ Kwəmaa niy gəzəkə Hyala va kaa jijihimmə: «Ta tsəhənwəy dza ghwəy tə hidfi fəynwəy ya va, ta dəkəva ghwəy» kəy, kaa

3:16 3:16-18 Bəla 14:1-35 **3:17** 3:17 Bəla 14:29; 1Kwər 10:5, 10 **3:18** 3:18 Bəla 14:1-4

ngəmmə na ndatşə kwərakwə. Va tsəgha na kiy, məni məhərli ghwəmmə tərəŋw, ka kəslimbə ghən ghwəmmə ma, vantaa ghwəmmə dzaa kwəməvə ma dəkəva fəyəmmə Hyala va. ² Sana kiy, a ghwəmmə favə kwəma Hyala wəzə na njasaa niy favə jijihimmə va niy nza mbə gamba. Ya tsəgha niy favə ghəshi kwəma va kiy. Niy tsəhəshi ghəshi tə hidī va ta dəkəva ghəshi kiw, sa nzanay, sa favə ghəshi kwəma va na, niy banavə nefer shi ghəshiw. ³ Ghwəmmə na na ghwəmməy, ta kwəməvə dəkəva gəzə Hyala va dza ghwəmmə, sa nzana mba'a ghwəmmə banavə nefer ghwəmmə kaa Hyala. Ma na jijihimmə, sa niy banavə ma ghəshi nefer shi kaa Hyalay, aa niy gəzanakəshi, ma kə niy niy: Sa satiy nəfə tsee və shiy, dzee mba'ee zəmanakəshi fəla.

Ka tsəhəshi ghəshi nashi tə hidī fənəy ya kaa mbəzlee ta dəkəvaw, pən, kə niy ni.

Sa gəzə na va kwəma va tsəghay, tə sa banavə ma ghəshi nefer shi na. A na dəkəva kiy, ya ghala vəghwə tsaa niy nga Hyala hidī na, aa niy nza tifa. ⁴ Kwa Zliya Hyalay, a məndi gəzəkə kwəmaa dzəkən *vici dəkəva dzəghwa tə tsahwəti pi. A kə məndiy: «Gwa'a ghəramti Hyala sləni nze mbə vici kwan, ma tə kwa mbərfaŋay, mba'a dəkətəvata!» kə məndi. ⁵ Zhini ma kə məndi tə na gəzə ghwəm na zliya difa na: «Ka tsəhəshi ghəshi tə hidī fənəyshee ta dəkəvaw» kə məndi. ⁶ Mbəzliy niy 'wa vaa favə Yəwən kwəma wəzə na va kwatanay,

kwəməvə dəkəva va ghəshiw, sa nzanay, niy banavə nefer shi ghəshi kaa Hyalaw. A na nihwəti mbəzliy, a kwal tība ta kwəməvə dəkəva va ghəshi. ⁷ Va tsəgha zhini Hyalaa fəy nahwəti vici ta dəkəva məndi ti ki, «ndatsə» kə kaa har vici va. Ma ləy hwəm, sa zləbavə ma jijihimmə kwəma Hyalay, mba'a Hyala nzay nza gar piya daŋ, mba'a zhiniy 'wati gəzə kwəmaa dzəkən vici va, lə miy tsa *Davitə. Ma kə na:

«War mba'a pə ghwəy favə gaka məlee ndatsəy, əntaa ghwəy taa mənti məhərli ghwəy caslakə ma» kə.

⁸ Mba'a kə *Zhəwzəwe niy pəməghə jijihimmə dzəti pi dəkəva tsa katan tsa va nzay, ka dza Hyalaa maw gəzə kwəma nahwəti vici dəkəva nzaw. ⁹ Ava va tsəgha kiy, a dəkəva tība dība ta mbəzli Hyala, nja dəkəva tsa Hyala va tə kwa mbərfaŋa vici. ¹⁰ Ya tsamaba ndə kwəməvə na dəkəva tsa katan tsa va Hyalay, ta dəkəva dza naa dza va ghəra sləni njasa dəkətəvata Hyala va mbə ghəra nanzə kwərakwə. ¹¹ Ghənzə tsəgha kiy, a pə ghwəmmə dikəvammə nza ghwəmmə mbəə kwəməvə dəkəva Hyala va. Mənti məhərli ghwəmmə, vantaa tsahwəti ndə dī ma fəti va Hyala, njasa niy dī ma jijihimmə va niy nza kwərakwə ba.

¹² Ma na kwəma Hyalay, piy bə na kaa mbəzli, ka ghəra sləni mbə nefer shi. Bərcība və na kən kafa'i tsaa sla shiy va lə bəla ci bakanata. Ma kwəma vay, kar naa tsəhəta pa tə kwa

4:7 4:7 3:7-8 **4:8** 4:8 Nəw 31:7; Zhə 22:4 **4:10** 4:10 4:4

4:12 4:12 Ezay 49:2; 55:11; Zher 17:10; Zhj 12:48; Ef 6:17; 1Pi 1:23; ShiZhj 1:16

kərkə nəfə tsa ndə, nja kafa'i tsaa sla isl va, pa' tə məltətə. Aa sənay sla ngwəwəə dzəkən kwəma maw ndə lə na zəzə ndə mbə nəfə tsa ci gwa'a. ¹³ Tsahwəti sə tifa mba'a mbələyvay kwa kwəma Hyala, mbə shi ngati naw, cəke' nashi na. Kaa ngəta dza ghwəmməə gəzə shi mənti ghwəmmə gwanashi kwa kwəma nzə bazhə bazhə.

Yesəw na ndə ta Hyala tsa ghwəmmə dikə tsa

¹⁴ A ndə ta Hyala tsa ghwəmmə dikə tsa va ghwəmmə. Ghəci na Yesəw Zəghwə Hyala. Aa dzay dzəmə ghwəməə dzəvəgha Hyala. Ghənzə tsəgha kiy, wəzəba jihəva ghwəmmə ta banavə nefer ghwəmmə kaa Hyala na. Ghənzə na na ghwəmmə kwəma nə ghwəmmə wəzə na, pə ghwəmmə. ¹⁵ Ndə ta Hyala tsa ghwəmmə vay, aa sənata kwəmaa gagammə, a zhəhwər tə ghwəmmə, sa nzana mba'a ghəci də'wə ghən tsa ci dzəghəti həərə tsa həərəpə ndə jaka gwa'a gwa'a, njasa nza ghwəmmə tsa kwərakwə. Na naci kiy, niy mənti *kwəma jikir na naw.

¹⁶ Ghənzə tsəgha kiy, ka hazləni ghwəmmə ma, ə pə ghwəmməə kətivaa dzəvəgha Hyala. Ghənzə saa zhəhwər ta mbəzli. A hwər tsa nzə taa zhanta tə ghwəmmə, ka na dzay, mba'a məntəmmə wəzə hwər tsa nzə ka kəətimmə mbə kwəmaa gagammə ya hwəmba nzə.

5

¹ Ya tsamaḃa dikə tsa *ka ta Hyalay, mbə

4:14 4:14 5:8; 8:1; Ndə ta Hyala tsa dikə tsa: 2:17-18; 3:1; 5:1, 4-6; 7:24-28; 8:3; 9:7, 11 **4:15** 4:15 2:18; 5:2; 7:26; 9:12; 1Zħŋ 3:5 **4:16** 4:16 10:19 **5:1** 5:1 4:14

ke ngəri ka məndiy tivə, mba'am fəy ta ghəra sləni Hyala ta mbəzli. A ka naa slasla shiy kaa Hyala, ta pəli kwəma mbəzli jikir na. ² Ma ghəci kwərakwə kiy, ndə ngəri na nja ghwəmmə, kar bərçi ciy məni daw, ka tərəə dzəmbə məni *kwəma jikir na ghəngghən ghəngghən. Va tsəgha ka naa zhəhwər ta mbəzliy məni kwəma jikir na, sa sənay ma ghəshi kwal tsa Hyala. ³ Ma sa nzana, ka ntsa daw bəliti tsa ghəciy, va tsəgha ka naa slanta shiy kaa Hyala, ka slashi ta na ci kwəma jikir na, ka slashi ta na nihwəti mbəzli kwərakwə. ⁴ Ndə tibiaa pəlavə məniy ka dikə tsa ka ta Hyala də'wə ghən tsa ciw. Hyala də'wə ghən tsa nzə ka naa təravə ndə, njasa niy təravə na va *Aranjw kwatəna.

⁵ Ava tsəgha na *Kəristəw kwərakwə ki. Ghəci fəy na ghən tsa ci ka dikə tsa ka ta Hyalaw. Hyala niy tərati na, ma kə ngəci na:

«Gha na Zəghwee,

'wava na tə ndatsəy, Dəna nzee» kə.

⁶ Zhini ma kə dzəghwa tə tsahwəti pi mbə Zliya nzə ba na:

«Ndə ta Hyala dza ghaa nza ya pa' hwəmba,

njasa niy nza *Melkisedekə ndə ta Hyala tsa kwatəna va» kə.

⁷ Ghala pətsaa nza Yesəw tikə tə hidfi niy, aa niy cə'wəhwə Hyala tərənəw lə wahə kwa mətə sə ci, ka wahə zlanzlan, ta mbə Hyalaa mbəlanti va məti. Aa niy sənay a Hyala taa mbay mbəliti

5:2 5:2 2:17-18; 4:15; 7:28 **5:3** 5:3 7:27; 9:7; SləniTaH 9:7; 16:6, 15 **5:4** 5:4 Aranjw: Səvəri 28:1 **5:5** 5:5 1:5 **5:6** 5:6 Cem 110:4; Ebr 6:20 **5:7** 5:7 Mt 26:36-46

kə. Dzəghwa mba'a Hyala niy zləbavə cə'wə ci va, mbə fa kwəma ghəci niy nza va Hyala. ⁸ Ya tsəgha na ka Zəghwə Hyalay, aa niy bənivə dī fəti səvəri mbə ngəra'wə tsaa sahwə na va. ⁹ Ma sa kəramti na sləni ci lə sa ngəra'wə tsa vay, mba'a mənīy ka ntsa səkəkə mbəli tsa mbəzliy dānci fəti dza kwa. Ka bānshi piy tsaa kədi ma, ta kwa ndimndim. ¹⁰ Ta na navay, a Hyala garəy ka ntsa dikə tsa mbə ka ta Hyala njasaa nza *Melkisedekə va kwatanja.

Mənim məhərli vantaa ndə zlay kwal Hyala

¹¹ A ngwarməhira, dān na kwəma tība ta gəzanwəy dzəkən kwəma va. Ə na na nzanay, ngahə dza ndəə cīnwəy, sa nzana kala dza ghwəy mbəə favə tanjan. ¹² A ghwəy bənivə kwəma Hyala mbəradzənwəy, gar mənīnwəy ghwəy ka bənipə kwəma nza. Ma dza ghwəy ki pa' sana na, war ghwəlanwəy ghwəy mbə dī ndəə bəniwəy shiy niy 'wa ghwəy bənivə ghala kwatanjata mbə kwəma Hyala dība. Kala mbə ghwəy favə na dībədībə na kwəma Hyala. Mba'a ghwəy mənīnwəy nja mbəzliy 'wa bəni kwəma Hyala. ¹³ Ya wa ntsaa sa 'wa tə məmə ghwəlayəy, vərñjə'wə na tsava ndə ghwəlay. Dī naa gəzəy, təhəy tsava ndə mbə kwəma Hyala diw. Sa nzana kala sənay ghəciy dzəkən na wəzə na kwəma, lə na jikir na. ¹⁴ A na mbəzli təhə təhə niy, shi zəmə bəlbəl ni ka ghəshiy zəmə. Gəzə nzəy, a ghəshi sənabantəvashi mbə mənī

5:8 5:8 1:2; 4:14; 6:4-6; 7:3, 28; 10:29; Zhj 1:34; dī fəti: 4:15; Flp 2:8
5:9 5:9 7:27 **5:10** 5:10 5:6; 6:20 **5:12** 5:12-13 1Kwər 3:2
5:14 5:14 13:9; Rm 16:19; 1Kwər 14:20; Ef 4:14

nava kwəma, mba'a məhərli shi təhəta ta fa kwəma Hyala, mba'a ghəshi sənay tihəvəri na wəzə na kwəma, lə na jikir na gwa'a.

6

¹ Ghənzə tsəgha kiy, ka kəslimbə ghən ghwəmmə dzar tə na ka məndiy 'wa bənipə kwəmaa dzəkən *Kəristəw ma. Kwa kwəma pə ghwəmmə dza, ta nza ghwəmmə ka mbəzliy təhəshi mbə kwəma Hyala. Ka dzəy ghwəmmə ləy hwəm ta bəni kwa taŋa kwəma ka məndiy bəni mbə kwəma Hyala ma. Kwa taŋa kwəma vay, shiy nja kar tsa titihwə ta zlata məni *kwəma jikir na, lə banta nəfə kaa Hyala. ² Kwa taŋa kwəma va dibay, bəni kwəmaa dzəkən *batemhi ghənghən ghənghən, lə kwəmaa dzəkən fə dividiviy dzəkən mbəzli, lə dzəkən zhakati tsa mbəzli mbə məti, mba'a dzəkən basə ngwəvə Hyala fəca dza hidiy kərə. ³ Na ka ghwəmmə pəla Hyala kə zləbavə nana kiy, dza kwa kwəma, ta mbə ghwəmmə nza ka mbəzli təhə təhə ni mbə kwəma Hyala.

⁴⁻⁶ A na kwəma, nja kwəmaa dzəkən mbəzliy niy banavə nefer shi kaa Hyala, dza mba'a ghəshi zhiniy zhəghanavə hwəməy, ka zhini ghəshiy zhəghəva ta zhiniy tsa titihwə kaa Hyalaw. Mbəzli vay, a ghəshi niy kwəmavə wan pi tsa Hyala mbə nefer shi. Mba'a Hyala niy banavəshi bərçi ta ghəranta sləni, mba'a ghəshi niy kwəmavə Safə tsa nzə dēwdēw tsa ba. A ghəshi sənay wəzə tsa mbə kwəma Hyala,

mba'a ghəshi dzəghəti ghəra sləni lə bərçi dza Hyalaa məni shiy tə yəwən hidfi. Ya tsəgha nzə kiy, dza ghəshi mba'a ghəshi zhəghanavə hwəm kaa Hyala. Ka mbay məndiy zhiniy zhəghəkə gəla niva mbəzli ta tsa titihwəw. Sa nzana, ma mbəzli vay, njasa zhini ghəshiy danwə zəghwə Hyalaa zhəti tsəm ta kwa baka səda, ka sawa kwa kwəma mbəzli gwa'a na.

⁷ Sa ka van nzəmə, mba'a tsə'wəy mbə hidfiy, tsənwəti ma məndi shiy tə tsahwəti vəh na, kar ghəshiy pəsəshi, ka kəlishi, ka nakəshi, mba'a ndə vəh kwəmavə shi zəmə tə vəh tsa va. Gəla tsava vəhəy, kar Hyalaa təfanati miy. ⁸ Ma hidfi məni ma shiy ti shiy, war tekesli ghəshiy pəsəkə, shiy tifa məndiy kwəmavə ti shiw. Ta bazlantishi dza Hyala. Mba'a ndəti ghwə ti shi.

⁹ Ya tsəgha favə ghwəy ghəy mbə gəzanwəy kwəma va tsəgha kiy ngwarməhiray, a ghəy sənay dza kwa bəla wəzə na nza ghwəy, ta mbəlītənwəy dza Hyala. ¹⁰ Ma Hyala na nanzəy, ntsaa nəw kwəma lə kwal tsa nzə na. Ka dza naa zamti ghən ta sləni wəzə na va ghərahwə ghwəyəw. Ka zamti ghən na ta kəəti niy kəətəhwə ghwəy va mbəzli nzə ghala kwatanata, zhini tsəgha ghwəy kəətishi ya pa' ndatsə dibaw. Sa nzana mba'a ghwəy dī Hyala va tsəgha məni ghwəy sləni va tsəgha. ¹¹ Ma dī ghəy kiy, ya wa ndə mbə ghwəy na, ka nəw ghəra sləni va ghəci tsəgha pa' tə kwa kərkə, ta mbə ghwəy kwəmavə shi fəy ghwəy va ghən tsa ghwəy gəzliṅə ti shi va Hyala gwanashi.

¹² Ka dī ghəy ghwəy məniŋwəy ka meredeməw. Səəbə kwəma mbəzliy 'waa bənavə nefer shi kaa Hyala, ka sə'wa kwəma kwatəŋa pə ghwəy nəw. Ma mbəzli vay, ta kwəməvə shi gəzəkə Hyala va bənsi dza ghəshi.

Ka bashiva kwəma gəzəkə Hyalaw!

¹³⁻¹⁴ A ghwəmmə sənay kwatəŋa kiy, a Hyala niy gəzanəkə kaa *Abərahəm: «A Abərahəm, yən gəzəŋa na, ta təfətəŋa miy dzee, nza gha ya ndərazhi, ka kwəməvə jijihi dən tərəŋw» kə niy ni ngəci. Ma sa gəzanəkə na tsəghay, mba'a niy zəməkə fəla lə slən tsa nzə. Sa nzana kala ndə tifa dikəba ghəci kən Hyala gar zəmə fəla ghənzə li. ¹⁵ Dzəghwa Abərahəm mba'a zləbavə kwəma gəzanəkə Hyala va, gwəŋəy ghəci nəyəy ka ndəghə. Dzəghwa mba'a kwəməvə shi gəzanəkə Hyala va ki. ¹⁶ Mba'a kə ndə ngəriy zəmə fəlay, lə slən tsa ntsaa təfanəkən ka naa zəmə. Ma sa ka ndə zəməkə fəla tsəghay, nza kwəma kwa jipə shi lə tsəhwəti ndə slavərivata ki. ¹⁷ Ava va tsəgha zəməkə Hyala fəlaa dzəkən shi dza na ta bənci kaa Abərahəm lə kaa hwəlfə ci gwa'a. Sa dī na mbəzli vaa sənata wəzə, mba'a kə gəzəkə ta bə shiy dzee kaa ndə kəy, tsəgha ka naa nza njasa gəzəkə na va, kə ghəshi. ¹⁸ Di naa gəzəy, shi bakə ni va mənti Hyala, gəzə gəzəkə lə miy tsa nzə, zhini zəmə' kaa fəlay, ka bashiva na teepəw. Sa nzanay, ka sla dzərvə Hyalaw. Ma

6:12 6:12 11:1-12; Lk 21:19 **6:13-14** 6:13-14 Ghava 22:16-17; Ebr 11:12 **6:16** 6:16 Səvəri 22:10; Mt 5:34; 23:16-22 **6:18** 6:18 Bəla 23:19

ghwəmmə ghwəmmə mbəzliy hwəə dzəvəgha Hyala ta mbəy, a shi va banavə bərçi kaa nefer ghwəmmə tərəŋw, ghwəmmə mbəzliy zlashi shiy va gwanashi, ta garəmmə wəzə wəzə tə shi fəy ghwəmmə va ghən gəzlinə gəzəkə Hyala bəmmə. ¹⁹ Shi fəy ghwəmmə va ghən gəzlinə ti shiy, nja zlərabazhi tsa dikə tsa vaa kwəfəghə ma tə pətsa nza na, na ghəshi. Tə mbərkə shi va garəmmə ghwəmmə kwa kwal tsa Hyala, jarjar kala zhəghanta ma hwəm. Tə mbərkə shi fəy ghwəmmə va ghən gəzlinə ti shiy, a ghwəmmə kwəməvə kwal ta dzəvəri mbə gwadəə kəlati pətsa nza Hyala ti, ta dzəvəriy jakəva lə Hyala tə pətsa va. ²⁰ Ava ghəci na pətsa 'watəmmə Yesəw kwal dzəmbəy di, tə ghwəmmə. Dzəmbə nay, mba'a mənīy ka ndə ta Hyala tsa dikə tsa, ta kwa ndimndim, njasa niy nza *Melkisedekə va kwatəŋa.

7

*Kwəmaa dzəkən *Melkisedekə, ndə ta Hyala*

¹ Ma Melkisedekə tsa vay, mazə tsa mbə məlmə Salem niy nza na mbəradzə, ndə ta Hyala tsa Hyala ta ghwəmə niy nza na. Ma tə nahwəti vi na, mba'a *Abəraham niy dzay ta mbəz. Mba'a dzaa 'wəshamti mezhizhə va. Ma ghəci mbə zhəghəvəaa səəkə na, mba'a Melkisedekə tsa va səəkəy dzəghwa kwəma ci. Dza na mba'a təfanati miy kaa Abəraham. ² Dzəghwa

6:19 6:19 3:6; Rm 5:5; Ebr 9:3
Cem 110:4; Ebr 5:6, 10; 7:1-4

6:20 6:20 4:14; Melkisedekə:
7:1 7:1 Melkisedekə: Ghava

14:17-20; Ebr 5:6

Abərahəm ki, mba'a bəkəvəri danƙwal kwətin kwətin səvəri mbə shiy mənti ma ghəshi mən, mbə shi zləghwəvə na va. Mba'a banavəshi kaa Melkisedekə ki. Kwa taƙa shi dī slən Melkisedekə tsa vaa gəzəy: «Mazə tsa nəw kwəma lə kwal» zhini ba na: «Mazə tsa məlmə Salem ghəci» njasa nə məndi «Mazə tsa Zərkə» kə məndi. ³ Ghəci kiy, dəy tsa yakə tɪbaw, mbəghəy tɪbaw, ya jiji tɪbaw, Sənay məndi nda hwəm yakə məndi, nda hwəm məti naw. Njasa nza Zəghwə Hyala va na gwa'a tsəgha. Mba'a ghəci ka ndə ta Hyala ta kwa ndimndim.

⁴ Nighətim di, njasa nza dikə tsa məni Melkisedekə va, kwa vəghwə tsa nzana lə Abərahəməy, ghəci jiji jijihimmə də'wə ghən tsa ci, hən banavə danƙwal tsa ci səvəri mbə shi zləghwəvə na mbə pa. ⁵ A ghwəmmə sənay kiy, war mbəzli mbə takə tsa Levi niy nza naa *ka ta Hyala gwa'a tsəgha. A *kwəma pəhəti Hyala niy banavəshi kwal ta bə danƙwal va ka *Izərayel. Ngwardəshi niy nza ka Izərayel ki. Di shi va gəzəy, mbəzli Levi va na, va ngwardəshi niy bə ghəshi danƙwal, ya tsəgha niy nza ka Izərayel jijihiy Abərahəm nja ghəshi. ⁶ Melkisedekə tsa gəzə ghwəmmə va naci kiy, ntsa yakə məndi mbə takə tsa Levi naw. Dzəghwa kaa ngəci Abərahəm banavə danƙwal tsa ci səvəri mbə shi və. Mba'a Melkisedekə təfanati miy ngəci ki, ghəci sghən Abərahəm tsa niy gəzanakə Hyala va, ta ndaƙa shiy dzee, kə. ⁷ A ghwəmmə sənay, ntsaa təfanci miy kaa ndəy, dikəba ghəci na kən ntsa təfanci na miy. Di naa gəzəy, dikəba

Melkisedekə na kən Abərahām. ⁸ Mbəzli mbə takə tsa Leviy, ke ngəri na ghəshi, ka bəkwə. Ghəshi basə na danƙwal tsa bānshi ngwardəshi. Ma na Melkisedekə tsaa niy bəvə danƙwal va va Abərahāməy, ndə va tə ghwəmə kala məti ma na, njasa gəzəkə Zliya Hyala va. ⁹ Di kwəma vaa gəzəy, ghalaa niy bānci Abərahām va danƙwal tsa bəti na səvəri mbə shi ci kaa Melkisedekəy, a Levi niy bānavə danƙwal tsa ci kaa Melkisedekə kwərakwə. Ya tsəgha nzana kaa hwəlfə ci mbəzli ka Izərayel basə danƙwal tsa shi. ¹⁰ Sa nzanay, ghala pətsa kwəmə kar Abərahām va lə Melkisedekə mba'a niy bānavə danƙwaləy, məndi ghwəla ta ya Levi niy nza na, mbə vəgha jijiyy Abərahām niy nza na, ghalaba niy bānavə na danƙwal tsa ci kaa Melkisedekə ki.

¹¹ A ghwəmmə sənay, a Hyala niy bānavəshi kwəma pəhəti na kaa ka ta Hyala, kaa hwəlfə Levi, nza ghəshi ghəra sləni Hyala mbə mbəzli shi. Ma sləni ghəra ghəshi vay, daw bərçi shi ta kərkamti njasa dī Hyala. Mba'a kə bərçi niy nza və shi gar kərkamti sləni shi va nzay, ka dza Hyala maw ghwəni Yesəw ka tsahwəti ndə ta Hyala nja Melkisedekə nzaw. Mbə hwəlfə *Aranw ghəci jijiyy Levi niy dza naa fəy ndə ta Hyala nza. ¹² Mba'a kə ta Hyala mbəərətāa dzəti tsahwəti ndə kala kama mbə takə tsa Leviy, ta mbəərətā dza kwəma pəhəpəhə na kwərakwə ki. ¹³⁻¹⁴ Ma nana kiy, a ka ta Hyala mbəərəshi. Aa fəy Ndə sləkəmmə Yesəw ta mbəərə pətsa shi va, ghəciy, ntsa mbə takə tsa Levi naw, ndə

mbə tsahwəti takə na. A ghwəmmə sənay, mbə takə tsa ka Zhəwda yakə məndi Ndə sləkəmmə, səəkə ndəə nza ka ndə ta Hyala, ya ka ndə fə shiy ta ta Hyala mbə takə tsa shiw. Sa niy gəzə *Məyizə kwəmaa dzəkən ka ta Hyalay, niy gəzəhwə kwəma na dzar kwa takə tsa ka Zhəwdaw.

*Kwəmaa dzəkən Yesəw ndə ta Hyala nja *Melkisedekə*

¹⁵ Kwəmaa gwəramtiy cikəvəri daw niy nza bərçi *ka ta Hyala kwatəŋa ta kərkamti kwəma njasa dī Hyala, kə kiy, tsahwəti ndə ta Hyalaa fəy Hyala nja Melkisedekə ghəci. ¹⁶ Ghəci na nacyi, va sa tivə məndiy garəy nja kwəma sləkati məndi, ta nza ghəciy ndə ta Hyala, məniiy na ka ndə ta Hyalaw. Sa nzana lə bərçiy piy və, ka va tə ghwəmə pa' kwa ndimndim na. ¹⁷ Ta na nava dibay, aa gəzəkəvata mbə Zliya Hyala, ma kəy: Ma ghay, ta nza dza gha ka ndə ta Hyala pa' kwa ndimndim, njasa niy nza ndə ta Hyala Melkisedekə va, kə.

¹⁸ Mbə kwəma va tsəgha kiy, naa niy pəhəta kwəma kwatəŋa na, vəgha bəla na sa nzana kala bərçi və ta kəəti mbəzli. ¹⁹ Ta na navay, kwəma pəhəti Məyizə va na, shiy tiba ghənzəə mənti ta zhəghəti ndə ka ntsa slar tsa kwa kwəma Hyalaw. Nana kwəmavə ghwəmmə shiy tənəti kwəma pəhəpəhə na. Ghəci na Yesəw *Kəristəw, gəzliŋə fəy ghwəmmə ghən tsa ghwəmmə ti. Ti dza ghwəmmə mbəə kətivaa dzəvəgha Hyala.

²⁰ Nahwəti kwəma dibay, sa fəy Hyala Yesəw ka ndə ta Hyalay, aa zəməkə lə fəlata də'wə ghən tsa nzəə dzəkən kwəma ci. A na takə tsa Leviy, ghala pətsaa niy fəy məndi ka takə tsa ka ta Hyalay, niy zəməkə fəla Hyalaa dzəkənəw.

²¹ Ma na Yesəw na, Hyala gəzəkə na, zəmə kaa fəla:

Yən yən kwa sləkəpə gəzəkə na, zəmə kaa fəla, ndə ta Hyala dza ghaa nza ta kwa ndimndim.

Ka zhəghwee kən kwəma gəzəkəe vaw, kə.

²² Di na gəzəy, *sla kiri tsa slati Hyala lə miymiy Yesəw ta jakəva lə mbəzliy, aa tanəti jakəva tsa nzə lə mbəzli kwatanja lə miymiy dəbəkə.

²³ Avanta nahwəti kwəmaa cimmə a Yesəw tanəti ka ta Hyala kwatanja kə dība: Ni kwatanja va ka ta Hyalay, a ghəshi niy bəkwə, ka zlata sləni shi, ka mbəərəshi nihwətiy nza. Di na gəzə na, dəŋ niy nza ghəshi. ²⁴ Ma na Yesəw naci kiy, tsəgha naw. Ka məti na ya hwəmbaw, ndə tībāa mbəərəw. Sləni ci ghəra nay, ta kwa ndimndim na. ²⁵ Ava va tsəgha dza naa mbəliti mbəzliy kətivaa dzəvəgha Hyala mbə slən tsa ci ya ndatsə, ya pa' hwəmba. Aa mbay mbəlitishi, sa nzana ndə va tə ghwəmə ghəci. Ka cə'wə Hyala ghəci ti shi.

²⁶ Yesəw kiy, ghəci na dikə tsa ka ta Hyala tsaa niy təbə tə ghwəmmə ya kwatanja. Sa nzanay, war ghəci na ntsa dəwdəw tsa, ka mənī *kwəma jikir na na ya jəwəw. A Hyala banti mbə mbəzli jikir ni, mba'a bəghə dzəmə ghwəməə

fəy vəgha. ²⁷ Ghəngħən na lə ka ta Hyalaa niy nza va kwatəŋa, niva mbəzli dikə dikə ni mbə ka ta Hyalay, vici va vici va niy slasla ghəshi shiy kaa Hyala va na shi kwəma jikir na, ka ghəshi madī ta slaslashi ta na mbəzli kwəma jikir na. Ma na Yesəw nacy, tsəgha naw. War kwətiŋ səda banavə na ghən tsa ci kaa Hyala ta məti. Məti ci vay, wəkə na ta banti kwəma mbəzli jikir na, ta kwa ndimndim. ²⁸ A ghwəmmə sənay kwatəŋay, a mbəzli niy tivə mbəzli dikə dikə ni mbə ka ta Hyala, njasa niy gəzəkə kwəma pəhəti Məyizə. Ma ka ta Hyala vay, nja ghwəmmə niy nza ghəshi gwanashi, ka məni kwəma jikir na. Lə hwəməy, mba'a Hyala zlata kwəma pəhəti Məyizə va, mba'a zəməkə fəla mba'a fəy zəghwə nzə ta nza ka dikə tsa ka ta Hyala, mba'a mənti ka ntsaa kərkamti kwəma gwanata, ta pa' kwa ndimndim.

8

*Yesəw na tsa ghwəmmə dikə tsa *ka ta Hyala*

¹ Vanta kwəma dikə na mbə kwəma gəzəŋwəy ya na: A tsa ghwəmmə dikə tsa ka ta Hyala tifa, ghəci na Yesəw. Məba mə ghwəmə nzəyəy na tə kwa bəzəmə Hyala kwa bərciy məni mazəə dzəkən shiy gwa'a gwa'a. ² Ghəci ghəra na sləni dikə tsa ka ta Hyala, tə pətsa dəwdew tsa va nza Hyala. Kwatəŋay, a mbəzli niy ngati pi ta ghəra

7:27 7:27 5:3, 9; 7:25; 9:12, 26, 28; 10:10, 12; Rm 6:10; 1Pi 3:18 **7:28** 7:28 5:1-2, 8; 7:19; Cem 2:7 **8:1** 8:14:14; dəvə kwa bəzəmə: 1:3, 13; 7:25; 10:12; 12:2, 25; Cem 110:1; Mt 22:44; SləniKY 2:33; Rm 8:34; Ef 1:20; Kwəl 3:1 **8:2** 8:2 8:5

sləni shi ka ta Hyala mbə. Ma pətsa ghəra Yesəw va na ci sləni tiy, mə ghwəmə na. Pətsa mənti Hyala wəzə tsa, də'wə ghən tsa nzə kala kama ndə ngəri mənti.

³ Dikə tsa ka ta Hyala tsaa niy nza va kwatanəy, ta banta shiy kaa Hyala, lə ta slaslanta shiy niy fəy məndi. Ghənzə tsəgha kiy, Yesəw kwərakwə ghəci tsa ghwəmmə dikə tsa ka ta Hyala na, ta bə shiy dza na kaa Hyala. ⁴ Tikəy tə hidfi kə niy nza nzay, ka dza naa nza ka ndə ta Hyala nzaw. Sa nzanay, a nihwəti ka ta Hyalaa banta shiy kaa Hyala tifa njasa gəzəkə kwəma pəhəti *Məyizə kaa *ka Zhəwifə. ⁵ Ka ta Hyala vay, mbə *Gaska ngatim ta ta Hyala ghəra ghəshi sləni shi. Sləni shi vay, pəghə sləni ghəra Yesəw mə ghwəmə katanə na na, məcakwə nzə na difa. Məyizə madfi ta nga pətsa vay, Hyala niy gəzanci na, ma kə niy niy: «A Məyizə, a pə gha mənti məhərli wəzə, a gha ngati pətsa va, war njasa citəne va mə dəlagwa» kə. ⁶ Sana kiy, sləni ghəra Yesəw mə ghwəmə na, wəzəba ghənzə na tərənəw kaa na ka ta Hyala tikə tə hidfi. Sa nzanay, Yesəw na mətəkwal tsaa jakə mbəzli wəzə wəzə lə Hyala. Jakəva tsa vay, aa tanəti *sla kiri tsaa niy slanti Hyala ta jakəva lə mbəzli kwatanə. Sa nzana shi dfi Hyala bəmmə sənənvay, a ghəshi tanəti ni kwatanə.

⁷ Mba'a kə sla kiri tsa kwatanə va niy nzaa sa kama kwəma dzar kwa nzay, niy dza Hyalaa sla

8:5 8:5 9:9; 10:1; Kwəl 2:17Gaska latim kaa Hyala: 9:2; Səvəri 25:9, 40 **8:6** 8:6 7:22; 8:2, 6, 13; 9:11, 15; 12:24; Ezay 55:3; Zher 31:31-33; Ezhek 37:26; 1Kwər 11:25

kwa baka kiri nza lə mbəzliw. ⁸ A ghwəmmə sənay ya tə nahwəti kwəmaa niy gəzəkə Hyala va kaa mbəzli nza. Fəti niy fənsi na mbə gəzə kwəma nza va niy ni:

A tsahwəti vəghwə dzaa nza tifa, kə kwa sləkəpəy,

hala vəghwə tsa va na,

ta sla yəwən kiri dzee lə ka *Izərayel, mba'a lə ka Zhəwda, ta jakəva ghəy li shi.

⁹ Yəwən sla kiri tsa dzee va ta slay, ghəngən dza naa nza lə sla kiri tsa kwatəna. Ghala pətsaa niy kəəsəkəvəree va jijihishi ka Izərayel

lə dəvee səvəri mbə hidī ka *Ezhipətə, ta jakəva ghəy li shi niy slee kiri tsa va.

Dzəghwa mba'a ghəshi zhəghanavə hwəm kaa jakəva tsa ghəy va li shi.

Dzəghwee ki mba'ee zlashi tə mbərkə kwəma va kala zəzə mee dzəkən shi, kə kwa sləkəpə.

Yən yən kwa sləkəpə gəzə na kwəma va.

¹⁰ Ma yəwən sla kiri tsa dza ghəy va ta sla lə ka *Izərayeləy, vanay njasa dza naa nza:

Ghala vəghwə tsa vay, ta fanambəshi kwəma pəhətəe dzee mbə ghən shi,

mba'ee tsaslambə mbə nefer shi difa.

Yən dza naa nzaa Hyala shi,

ghəshi na, ni ya mbəzli kwərakwə.

¹¹ Ka dza tsahwəti ndəə nza mbə shi gar gəzə kaa ndə ghalay, ya kaa zəmbəghəy na:

A ntsa, wəzəba sənata gha

Hyalaa sləkəpə na, kəw.

Sa dza naa nzay,

ta sənara dza ghəshi gwanashi
ya tsa jəw tsa, ya tsa dikə tsa.

¹² Ta pələta kwəma shi jikir na dzee mbə nəfə
tsee,

ka dzee zlata mbə nəfə tsee ghwəla.

Yən yən kwa sləkəshi gəzə na tsəgha, kə.

¹³ Njana nə Hyala yəwən kiriy slee lə mbəzli,
kə kiy, aa fəy tsa kwatəna va sla kiri ka tsa
pəhal tsa dī naa gəzə ki. Nashi gha shiy halishi,
mba'a ghəshi mənishiy shi kwatəna kiy, gwa'a
na vəghwə tsa niva shiy.

9

*Sləni *ka ta Hyala tə hidī lə sləni Yesəw mə
ghwəmə*

¹ Ghala vəghwə tsa niy gha Hyala vaa *sla
kiri ta jakəva lə mbəzli kwatəna, a Hyala niy
banavəshi *kwəma pəhəti na kaa ngəshi, nza
mbəzli mbəə sənay njasa dza ghəshiy tsəfəkwə
kwa kwəma Hyala. Mba'a mbəzli niy ngati pi
ta tsəfəkwə kwa kwəma Hyala mbə. ² Avana
njasa niy ngati ghəshi *Gaska va. Mba'a ghəshi
təhəvəri Gaska va kwa jipəjipə nzə lə gwadə.
Ma kwa tənə pətsa vay, pətsa Hyala dəwdəw
tsa, kə məndi slən tsa ci. Mba'a ghəshi fambə
gərkəwa mbəba, mba'a tabəl tsa ka məndiy fə
pej tsa Hyala ti. ³ Ma kwa baka pətsa ləy hwəm
gwadə tsa vay, pətsaa gwəra dəwdəw tsa, kə

8:13 8:13 8:6 **9:2** 9:2 Gaska latim kaa Hyala: 8:5; 9:11-12;
Səvəri 26:1-30; gərkəwa: Səvəri 25:31-39; tabəl:Səvəri 25:23-30
9:3 9:3 Səvəri 26:31-33; SləniTaH 16:2; Ebr 6:19; 9:7, 12; 10:20

məndi kaa slən tsa ci. ⁴ Mba'a ghəshi fambə shi məntim tə tsahi mbəzə, nza ka ta Hyala ndi shiy zən wəzə ni nja 'wərđi ti shi. Zhini mba'a ghəshi fambə *sərndəkə mbəba, tə hwəm ci lə kwa hwər ciy, mba'a məndi manakən tsahi mbəzə. Sərndəkə tsa vay, ghəci ci na sla kiri tsa slati Hyala li shi. Ma kwa sərndəkə tsa va na, mba'a həlapə mbəzə kwa, lə shi zəməə niy banavəshi Hyala va mbə gamba, *manə kə məndi kaa slən tsa shi kwa həlapə va. Kwa sərndəkə tsa va dibay, mba'a gəta Aranw va pəsəkə kəslifi niy nza kwaɓa. Mba'a hərezliy niy tsaslati Hyala kwəma pəhəti na ti shi kwaɓa diba. ⁵ Tə sərndəkə tsa vay, mba'am vasati shiy bakə lə bəkəbəkəhi nja *ndə kwal tsa Hyala ti shi, nza mbəzli mbəə sənay tə shi va, mbə pətsa ngatim va na Hyala, kə ghəshi. Ma bəkəbəkəhi shi va na, mba'a ghəshi pələkənshi kən sərndəkə tsa va, tə pətsa ka ndə ta Hyala tsa dikə tsa məsə miymiy dəbəkə ta pəli kwəma mbəzli jikir na. Ava kwəma dəe gəzanwəy jəwə tsətsəə dzəkən pətsa va.

⁶ Ma sa ngati ghəshi pətsa va lə shiy ghəngəhən ghəngəhən tsəgha kiy, ka dzəmbə kwa taɲa pətsa va ka ta Hyala vici va vici va ta məni sləni shi.

⁷ Ma kwa baka pətsa Hyala vay, war dikə tsa ka ta Hyala na saa nza kwal və ta dzəmbə ghəci. Kwətij səɗa ci gwa'a tsəgha ka naa dzəmbə mbə

9:4 9:4 tabəl tsa məntim tə tsahi mbəzə: Səvəri 30:1-6; sərndəkə: Səvəri 25:10-16; manə: Səvəri 16:32-35; gəta Aranw: Bəla 17:21-25; hərezli tsaslati Hyala kwəma pəhəti na ti shi: Səvəri 25:16 **9:5** 9:5 Səvəri 25:18-22 **9:6** 9:6 10:11; Bəla 18:2-6 **9:7** 9:7 5:3; 9:25; 13:11; SləniTaH 16:2-16

piya. Ma sa ka naa dzəmbəy, lə miymiy dəbəkə ka naa dzəmbə ta dəvə ci ta bəshi kaa Hyala, ta pəli kwəma ci jikir na, lə sa mbəzliy mənti *kwəma jikir na, kala sənata ghəshi. ⁸ Avanta kwəma dī *Safə tsa Hyala cimməə dzəkən shi va: Kama na war ghwəlay kə kwa taŋa pətsa ka ka ta Hyala vaa ghəra sləni shi mbə tifay, ka kwəməvə kwal nihwəti mbəzli ta dzəmbə kwa baka pətsa vaw, war dikə tsa ka ta Hyala kwətiy na sa nza kwal və. ⁹ Ma sləni ghəra ka ta Hyala va mbə pətsa vay, avanta kwəma dī na cimmə ghwəmmə mbəzli ndatsə: Shi ka məndi vaa banta kaa Hyala, lə dəbəkə tsa ka məndi vaa bantay, mək ghəshi ta pəli jikir tsa mbəzliy bə shi vaa səəkə kaa Hyala, ta kwəməvə nəfə tsa dəwdəw tsa ghəshiw. ¹⁰ Ma ntsaa bə shi tsəgha ni va kaa Hyalay, a nəw na *kwəma pəhəti Hyalaa dzəkən shi zəmə lə shi sa, mba'a dzəkən yaβə shiy ghəngħən ghəngħən. Ma kwəma pəhəpəhə na vay, dzəkən shi tikə tə hidī na gwa'a tsəgha. Ta vici jəwə tsətsə pəhəti Hyala kwəma va, pa' va vici dza naa mbaranti kwəma pəhəti na va ki.

¹¹ Nanay, a *Kəristəw səəkəy ki, ghəci dikə tsa ka ta Hyala. A ghwəmmə kwəməvə shi wəzə ni mbə dəvə ci. Ma pətsa ghəra na va sləni ci tiy, wəzəβa ghəci na tərəŋw kaa pətsa kwataŋa va. Tikə tə hidī na pətsa vaw, mbəzli ngati na pətsa vaw, Hyala ngati na. ¹² Sa dzəmbəy

9:9 9:9 7:19; 9:2 **9:10** 9:10 SləniTaH 11; 15; Bəla 19 **9:11** 9:11 4:14 **9:12** 9:12 7:27; 10:4; SləniTaH 16:14-16; miymiy Kəristəw: 9:25; 12:24; 13:12, 20; Mt 26:28; Rm 3:25-26; 1Pi 1:2, 18-19; 1Zhŋ 1:7

Kəristəw dzəmbə pətsaa gwəramti dəwdew vay, lə miymiy bəsher, ya lə miymiy məcerir ta dəvə, ta bəshi kaa Hyala dzəmbəy naw. Ghən tsa ciy bənavə na kaa məti, mba'a dzəmbəy lə miymiy ci ta bəshi kaa Hyala. Kwətiŋ səda dzəmbəy na, makə tsəgha ki. Lə miymiy ci va shikəshi mbəlitemmə na va kwəma ghwəmmə jikir na, ta kwa ndimndim. ¹³ Ma kwatəŋa sa ka mbəzliy cə'wə Hyalay, həŋ ka ghəshiy bəvə miymiy bəsher mba'a miymiy kəbəhi, ka məsəshiy dzəti vəgha mbəzliy lədamti kwəma pəhəti Hyala. Həŋ ka ghəshiy bəvə mbəkəwəli sla, həni ghəshi hənamti, ndi ghəshi ndamti ka ti pəsər tsa vaa dzəti vəgha mbəzli va dība. Sa ka ghəshi vaa məni kwəma va tsəghay, ta yabanti ndə va sa hwayvay na va lə kwəma jikir na. ¹⁴ Mba'a kə miymiy dəbəkə mbay yabanti mbəzli va kwəma kən shi jikir na kiy, hanaba miymiy Kəristəw ki na. A ghwəy nay ka məni kwəma jikir na Kəristəwəw, aa bənavə ghən tsa ci də'wə ghən tsa ci kaa Hyala ta məti. Safə tsa Hyala kwa bəpə piy ya hwəmbə kəətiti na. Miymiy ci dza naa yabanti kwəma ghwəmmə jikir na, nza nəfə tsa ghwəmmə nza dəwdew, kala dza ghwəmmə məni kwəmaa dzaa zantəmmə, nza ghwəmmə ghəra sləni kaa Hyala kwa bəpə piy. ¹⁵ Tə mbərəkə məti ci va məniy Kəristəw ka mətəkwal ta jakə mbəzli lə Hyala. A dī na gəzəy, yəwən sla kiriy slati Hyala lə mbəzli. Sənzənvay mbəzli harvə Hyala na, ta kwəməvə shi wəzə ni gəzəkə Hyala bənsi kaa mbəzli nəzə ta kwa ndimndim

9:13 9:13 Bəla 19:1-17 **9:14** 9:14 Rm 6:20-23; 8:2 **9:15** 9:15
8:6

dza ghəshi. Tə mbərkə məti mətiy Yesəw va dza ghəshiy kwəmavə shi va. Sa nzanay, məti va mbəliti na mbəzliy mənti kwəma jikir na, ya ghala pətsaa niy jakəshi ghəshi lə Hyala mbə kwataŋa jakəva tsa va.

¹⁶ A ghwəmmə sənay, mba'a kə ndə tsasliti njasa dza mbəzliy zəmə ghi tsa ciy, sa ka məndiy nay ghəci mətiy ka məndiy gha məni kwəma tsasliti na va. ¹⁷ Sa nzanay, ka mbə ka zəmə ghiy dzəmbəshi mbə zəmə ghi tsa ntsa va ghəci ghwəlay tə ghwəməy diw, war sa ka na mətiy. ¹⁸ Ava tsəgha na ya lə tsa mbəradzə va sla kiri kwərakwə ki. Piyəŋ ka məndiy slakən miymiy dzəkən, ta mbə jakəva tsa vaa nza wəzə. ¹⁹ Ma niy nza mbəradzəy, pərba kwəma pəhəti Hyala gwanata niy gəzanshi *Məyizə kaa mbəzli gwanashi, njasa niy gəzanakəshi Hyala. Ləy hwəm ki na, həŋ bəvə miymiy məcerir lə miymiy bəsheŋ, mba'a jakətishi lə yam. Dzəghwa həŋ bəvə kəsliŋ *Isəpə mba'a pəərətishi lə shiti təmbəkə tsa ghəm tsa. Ka yəkəwə miymiy va ghəci lə shi va, ka məsəshiy dzəkən Zliyahi kwəma pəhəpəhə na va, ka məsəshiy dzəti mbəzli va gwanashi diŋa. ²⁰ Ma kəə ni kaa mbəzli va ghəci mbə məsəshi na: «Ava lə miymiy məsəŋwəy ya ni sləy Hyala kiri ta jakəva lə ghwəy nza ghwəy d'anta fəti» kə. ²¹ Ka na dza diŋay, tsəgha ghəci baslakən miymiy va kən pətsa ngatim va ta ta Hyala, lə dzəkən shi ghəra məndi sləni li shi mbəba gwa'a. ²² Ma

9:19 9:19-20 Səvəri 24:6-8; Ebr 9:12-13; isəpə: SləniTaH 14:4, 6; Bəla 19:6 **9:22** 9:22 SləniTaH 17:11

kə kwəma pəhəti Hyalay, bəla dikə na mbə shiy gwanashiy, war məndi məsati miymiy ti shi ka ghəshiy nza wəzə va Hyala. Kala mba'a miymiy shikəshi kiy, ka mbə Hyalaa pəlata kwəma ndə jikir naw.

*Lə miymiy ci shikəshi banti Yesəw *kwəma jikir na kən mbəzli*

²³ A ghwəmmə sənay, sləni niy ghəra *ka ta Hyala va kwatəna mbə pətsa ngatim va ta ta Hyalay, pəghə shi mə ghwəmə niy nza na. A ghəshi niy məsati miymiy tə shiy gwanashi ta mbə ghəshiy nza wəzə kwa kwəma Hyala. Ni katan ni shiy mə ghwəmə kwərakwə kiy, nihwəti miymiyəy tənəti miymiy dəbəkə dza ghəshiy nza. Miymiy Yesəw *Kəristəw tsaa banavə ghən tsa ci va kaa məti na ghəshi.

²⁴ Dzəmbəy Yesəw dzəmbə pətsa ngati mbəzli ta ta Hyalaw. Pəghə shi katan ni mə ghwəmə na ghəshi gwa'a tsəgha. Ma na Kəristəwəy, dzəmə ghwəmə dzəməy na, tə pətsa nza Hyala. Nanay, kwa kwəma Hyala na mbə cə'wə tə ghwəmmə.

²⁵ Dikə tsa ka ta Hyala mbə *ka Zhəwifəy. Piya va piya va ka naa nza mbə dzəmbə pətsa katan tsa va dəwdəw tsa. Lə miymiy dəbəkə ka naa dzəmbə ta dəvə ci, ma na Yesəw Kəristəw naci kiy, kwətin səfa banavə na ghən tsa ci kaa Hyala ta məti. Wəkə ghənzə tsəgha. ²⁶ Mba'a kə niy banavə ghən tsa ci kaa məti dən səfa nzay, tərənəw niy dza naa sahwə ngəra'wə ghala ngati Hyala hidī. Ghala vəghwə tsa nza hidī ndəkəwə ndəkəwə ta kədī səkəy na, mba'a banavə ghən

tsa ci kaa Hyala ta mėti kwətiŋ səfa, ta pəli kwəma mbəzli jikir na. ²⁷ A ghwəmmə sənay, ya wa ndəy, kwətiŋ səfa dza naa mėti. Ma ləy hwəm na, nza Hyala sla ngwəvəə dzəkən. ²⁸ Ava tsəgha mənta na lə Kəristəw kwərakwə ki. Kwətiŋ səfa mətuy na ta pəli jikir tsa mbəzli dfaŋ. Sa ka na səəkə tə kwa baka səfa ciy, ta pəli kwəma mbəzli jikir na dza naa səəkə ghwəlaw, ta mbəli mbəzliy ndəghə dza naa səəkə.

10

¹ A na kwəma pəhəti Məyizəy, nja məcakwə shi wəzə ni dzaa səəkə va Yesəw na gwa'a tsəgha. Mənti ghəshi ya pəghə kwəma ni katanj ni va shiyəw. Ka mbay naa mənti nefer mbəzliy dī kətivaa dzəvəgha Hyala dəwdew tepəw. Shi slasla məndi va war shi kwətiŋ ni, zhevi kaa Hyala njasa səəkə piyay, ka mənti nefer mbəzli ghəshi dəwdew ta dzəvəgha Hyalaw. ² Mba'a kə shi slaslam va kaa Hyala wəkə ta nza nefer mbəzli dəwdew nzay, a ka ta Hyala niy dzaa zlashi slasla shiy kaa Hyala nza. Sa nzanay, slaslahwə ma ghəshi shiy kwətiŋ səfa nzay, ka dza mbəzliy favə jikir tsa kən shi mbə nefer shi nzaw. ³ A na shiy niy slaslam va njasa səəkə piyay, slasla shi ma məndi na, kwəma mənti mbəzli jikir na na sa ka ghəshiy zhiniy zazanshi kaa mbəzli. ⁴ Sa nzanay, ya njaa na, ka mbay miymiy slay lə kwəy pəlamti jikir tsa mbəzli mbə nəfə Hyala tepəw.

⁵ Va tsəgha niy nə Yesəw Kəristəw kaa Hyala, ghəci dzaa madiy səəkəə dzəti hidfi. Ma kə niy niy:

«A Hyala, e sənay, ka dī shi slaslaŋa məndi ni, lə shi bəbəŋa məndi ni ghəngħən ghəngħən ni ghaw.

A gha ngatəra nja ndə ngəri, nzee mbəə ndaŋa piy tsee.

⁶ Vəshiŋa gha ta dəbəkə tsa ndindiŋa məndi, lə ta dəbəkə tsa slaslaŋa məndi, ta mbə ghaa pəlanay jikir tsa mbəzliw. Ma na dī ghay, ka dī fəti mbəzli va gha.

⁷ Ava va tsəgha nə ya ki: Avanara Hyalee.

E səəkəraa dzəti hidfi ta məni kwəma dī nəfə tsa gha.

Njasa tsasliti məndi vaa

dzəkənee mbə Zliya gha, pən» kə Yesəw niy ni.

⁸ Ghənzə na kwəma gha Kəristəw gəzəkə kaa Hyala, sa nə na va: «E sənay, ka dī shi slaslaŋa məndi lə ni bəbəŋa məndi ghəngħən ghəngħən ghaw. Vəshiŋa gha ta dəbəkə tsa ndi ndiŋa məndi lə ta dəbəkə tsa slaslaŋa məndi ta mbə ghaa pəlanay jikir tsa mbəzliw» kə. Ya tsəgha gəzəkə kwəma pəhəpəhə nay, ka təbanta ghəshi kaa Hyalaw. ⁹ Ma kə Kəristəw dibay: «A Hyala, avanara, ta məni kwəma dī nəfə tsa gha səəkəree dzəti hidfi» kə. Ava tsəgha paslamti Hyala sləni slasla shiy niy slaslantam va kwataŋa nanzə ki, mba'a mbəərəti lə məti Yesəw Kəristəw. ¹⁰ Nanay a Hyala bəhwə *kwəma jikir na kən ghən tsa ghwəmmə, sa

nzana mba'a Yesəw mənti kwəma dī nəfə tsa nzə. Aa banavə ghən tsa ci kaa məti kwətiŋ səfa ta kwa ndimndim.

¹¹ Ka ta Hyalay, tifa ka ghəshiy nza vici va vici va məgarə, ta məni sləni shi. Ka slasla shiy ya hwəmfa kaa Hyala. Ya tsəgha nzə kiy, ka nza miymiy dəbəkə wəkə ta banti jikir tsa kən mbəzliw. ¹² Ma na Yesəw Kəristəw nacy, war tsər kwətiŋ səfa ci bəvə na ghən tsa ci kaa Hyala ta mətiy. Gwa'a, mək nava məti ta pəli jikir tsa mbəzli, ya ta pa' hwəmfa. Dza na lə hwəm ki na, mba'a dzaa nzəyəy tə dəvə kwa bəzəmə Hyala. ¹³ Sənzənvay, ə ndəghə na vəghwə tsa dza Hyalaa mənti ka jaka ci ka shi kədi na səfa ci ti shi. ¹⁴ Sa banavə Yesəw ghən tsa ci kaa məti kwətiŋ səfay, mba'a pəlamti kwəma jikir na kən mbəzli ta kwa ndimndim. Mba'a fəyshi ka mbəzli ci.

¹⁵ Ya *Safə tsa Hyala dəwdew tsay, mbə gəzəmmə na katanə na kwəma va, kə. Sa nzanay, aa gəzəkə:

¹⁶ «Ləy hwəm vəghwə tsa vay, ta sləy yəwən *sla
kiri dzee
kwa jipə ghəy lə mbəzlee.
Ta fanambəshi kwəma pəhətee dzee mbə ghən
shi,

mba'ee tsaslanambəshi mbə nefer shi diba,
kə kwa sləkəpə» kə.

¹⁷ Zhini ma kə Safə tsa Hyala diba na: «Ka dzee zлата kwəma shi jikir na, lə kwəma təvəti ghəshi mbə nəfə tsee ghwəlaw» kə. ¹⁸ Ya sa nzana,

10:11 10:11 9:6; Səvəri 29:38 **10:12** 10:12 8:1 **10:13** 10:13
Cem 110:1; 1Kwər 15:25 **10:16** 10:16-17 Zher 31:33-34; Ebr
8:10, 12

mba'a Hyala pələta kwəma jikir na məməni məndiy, tawa ka ndə maw zhiniy ta Hyala ta pəli kwəma ci jikir na ghwəla diba kia?

Kətiva ghwəmmə dzəvəgha Hyala

¹⁹ Ava tsəghaa nava ki ngwarməhira. Tə mbərkə məti Yesəw lə miymiy ci shəkəshiy, a kwal ghwəniy ngəmmə ta səkəkə dzəghwa kwəma Hyala kala hazləni tība. ²⁰ Fəca banavə Yesəw va ghən tsa ci kaa mətiy, a gwadə tsa niy kəlati pətsa ka Hyalaa nza ti təhəvərivay bakə mbə. Nana kiy, a yəwən kwal tsa kətivaa dzəvəgha Hyala ghwəniy. Yesəw də'wə ghən tsa ci na kwal tsa va, ghəci bəmmə na piy. ²¹ Yesəwəy, ghəci na ndə ta Hyala tsa ghwəmmə dikə tsa. Ghəci na ghən tsa mbəzli Hyala. ²² Njana nzana tsəgha ghənzə kiy, kətiva ghwəmmə dzəvəgha Hyala ghwəmmə lə katanj katanj. Mba'a ghwəmmə banavə nefer ghwəmmə, kala zəzə ma nahwəti kwəma ghwəmmə. Sa nzanay, a miymiy Yesəw *Kəristəw banti ha'wə kən ghwəmmə, ta nza nəfə tsa ghwəmmə payəy kwa kwəma ci nana ki. Mba'a yabantəmmə lə yam dəwdəw ni. ²³ Fəy ghən tsa ghwəmmə ghwəmmə gəzlinjə wəzə wəzə ta kwəma gəzəkəmmə Hyala va, gəzə ghwəmmə kaa mbəzli. Sa nzanay, a ghwəmmə sənay ka gəzə kwəma Hyala bakə bakəw. War ta mənti kwəma gəzəkə na va dza na. ²⁴ Ə

10:19 10:19 4:16; 9:8 **10:20** 10:20 gwadə tsa kəlati pi: 9:3; Mt 27:51; yəwən kwal tsa kətivaa dzəvəgha Hyala: 2:14-15; 9:14-15; Zhj 14:6 **10:21** 10:21 3:6; 4:14 **10:22** 10:22 Ezhek 36:25; Ef 5:26 **10:23** 10:23 3:6 **10:24** 10:24 13:1

pə ghwəmməə kəətiva kwa jipə ghwəmmə, ta mbəə bə bərçi kaa ghən tsa ghwəmmə ta diva kwa jipə ghwəmmə, nza ghwəmmə mbəə məni na wəzə na sləni. ²⁵ Ka zlay səəkə ghwəmmə ta basəva kwa jipə ghwəmmə ghwəmmə mbəzliy nəw Yesəw, njasa ka nihwəti mbəzli vaa di ma səəkə ma. War kəəti pə ghwəmməə kəəti ghən tsa ghwəmmə kwa jipə ghwəmmə. Sa nzanay, a ghwəmmə sənay, ndəkwə ndəkwə na vici dza Ndə sləkəmmə Yesəw səəkə ti.

²⁶ A ngwarməhira, a ghwəmmə sənata na katanj na kwəma va Hyala nana. Mba'a pə ghwəmmə zhiniy məni *kwəma jikir na lə di ghwəmməy, nihwəti shiy tifa gar slənəyshi ghwəmmə kaa Hyala ta pəlayəmmə jikir tsa ghwəmmə ghənzəw. ²⁷ Ntsaa dzaa mənti kwəma jikir na tsəghay, tərmbə nahwəti kwəma ci kala war ndəghə sla ngwəvə Hyalaw. Ngwəvə vay, ghwəə gwəramti dza naa nza, ghwəə dzaa ndi ka jaka Hyala. ²⁸ A ghwəmmə niy favə njasa niy nza na mbəradzə. Ya tsamaba ndə niy di ma na fəti ta kwəma pəhəti *Məyizə, mba'a mbəzli gar bakə, ya mahkan gəzəkə, a fəti və, kə ghəshiy, ə ka məndiy pəəsliti, kala zhanshi ma hwər tsa mbəzli ti. ²⁹ Kwa vəghwə tsa nzana tsəgha məndi niy məni lə ntsaa di ma fəti ta kwəma pəhəti Məyizə kiy, njaa dzam məni lə ntsaa ndərəti Zəghwə Hyala, mba'a nighəti miymiy Yesəw va yabanti nəfə tsa ci dəwdəw, ta jakəti Hyala lə mbəzli, nja shi gəmshi ni, zhini

ka sawa *Safə tsa Hyalaa gwəramti wəzə ghəci difa kia? Sənay tə ghwəy, tərənwba ghəci dza naa sahwə ngəra'wə. ³⁰ A Hyala gəzəkə mbə Zliya nžə, ma kəy: «Yən dza naa bəsə ngwəvə mbəzli gwa'a. Ta mananati kwəma dzee kaa ntsaa ndərəda» kə. Zhini ma kə ba na: «Ta bəsə ngwəvə dza Ndə sləkəpəə dzəkən mbəzli ci» kə. ³¹ Mba'a kə fəti va ndə tə ngwəvə kwa kwəma Hyalaa bəpə piyəy, kwəma 'yahə'yahə dza naa nza kən.

³² Zəzətim dzəkən kwəmaa nza ghwəy mbə ghala vəghwə tsaa gha ghwəy zləba nəw kwal Hyala. A ghwəy niy sahwə ngəra'wə tərənw va mbəzli. Ya tsəgha nžə kiy, mba'a ghwəy niy sə'wahwə. ³³ Tə nahwəti vi-ciy, ka tsəərənwəy, fəcahwəti na, ka sanwəy ngəra'wə kwa kwəma mbəzli. Zhini ka ghwəy dzay, ka dəpə madigahinwəy ka məndiy sanshi ngəra'wə. ³⁴ War mbə slanwəy hwər tsa ghwəy nza ta nihwəti mbəzli kwa fərshina. Sa ka mbəzliy zləghwəhwə shi ghwəyəy, kar ghwəy zləbavə lə vəshi, sa nzana mba'a ghwəy sənay a ghwəy dzaa kwəmavə shiy dzaa tanətishi, ta kwa ndimndim, pə ghwəy.

³⁵ A ngwarməhira kwa kwal tsa wəzə tsa nza ghwəy, banavəm nefer ghwəy kaa Hyala, kala zəzə ma nahwəti kwəma. Sa nzanay, ta ndanwəy zhəmə tərənw na dza Hyala. ³⁶ Wəzə na ghwəy mbay sə'wəti kwəma ta mbə ghwəy dza kwa kwəma kwa kwəma. Ta mbə ghwəy

mbata mēni na dī Hyala va kwəma ghwəy mananta. Ma tsəghay, a ghwəy dzaa kwəməvə shi gəzəkə Hyala bəŋwəy wəzə ni. ³⁷ Sa nzanay, a Hyala gəzəkə mbə Zliya nzə, a kəy:

Ndal tərmbə vəghwəw, jəwə tsətsə tərmbə na, ntsaa dzaa vaa səkəy, ta səkə dza na, ka dza naa dzamti vəghwəw.

³⁸ Mbəzlee dzaa mbay dzəghwa kwəmee kala hazləni mbə nefer shiy, tə mbərkə sa ndara ghəshi nefer shi dza ghəshiy kwəməvə piy tsaa kərə ma. Ma mba'a kə tsahwəti ndə dzaa tiy mbə shi, mba'a zhəyəy ləy hwəməy, ka dzee vəshi ta kwəma ciw, kə.

³⁹ Na na ghwəmməy, mbəzliy zhəghətəvashi va zhəy ləy hwəmə kwa kwal Hyala ta zashi nza ghwəmməw. Mbəzliy banavə nefer shi kaa Hyala nza ghwəmmə. Ma tsəghay, a Hyala dzaa ndammə piy tsaa kədi ma.

11

Mbəzliy niy banavə nefer shi kaa Hyala kwatəŋa

¹ Ntsaa banavə nəfə tsa ci kaa Hyalay, aa sənay lə katan, a shi ndəghee va va Hyala dzaa mənishi, kə. Aa sənay, shi nashi ma na vay, a ghəshi tifa, kə. ² Tsəgha niy banavə mbəzli kwatəŋa nefer shi kaa Hyala, mba'a Hyala faltishi.

³ Sa banavə ghwəmmə nefer ghwəmmə kaa Hyala sənay ghwəmmə, lə gəzə kwəma nzə ngati Hyala ghwəmə lə hidī pə ghwəmmə. Di naa gəzəy, shi nashi ghwəmmə ni na, lə shi nashi ma ghwəmmə ngatishi Hyala.

⁴ Sa nzana mba'a *Abel banavə nəfə tsa ci kaa Hyala, va tsəgha sləniy na shiy kaa Hyala, ka taŋəti ni *Kayən. Sa banavə na nəfə tsa ci kaa Hyalay, mba'a Hyala fəy ka ntsaa dzaa dzəghwa kwəma nzə kala hazləni tība. Mba'a Hyala zləbavə shi banavə Abel, mba'a ghəshi təbanati kaa Hyala. Ya tsəgha mətiy Abel, sa banavə na nəfə tsa ci kaa Hyalay, kwal tsa wəzə tsa cimmə na ndatsə.

⁵ Sa nzana mba'a Henəkwə banavə nəfə tsa ci kaa Hyala, va tsəgha bəhwə Hyalaa dzəmə ghwəmmə, ghəci ghwəla ta məti. Ndə tībaa zhəkəə nay, sa nzana mba'a Hyala bəhwəə dzakə ghi tsa nzəw. Aa tsaslita kwa Zliya Hyala: «Ghala vəghwə tsa niy nza Henəkwə tikə tə hidiy, ntsaa məni shiy təbanta kaa Hyala niy nza na» kəm. ⁶ Mba'a kə ndə banavə nəfə tsa ci kaa Hyalay, aa təbanta kaa Hyala. Tsahwəti kwal tība ta təbə kaa Hyalaw. Ndə kəə dī kətivaa dzəvəgha Hyalay, a kə ndə zləbavə lə katan: «A Hyala tība» kə ndə, mba'a sənay, a Hyala dzaa banavə zhəmə shi kaa mbəzliy pəla kwal tsa nzə, kə.

⁷ Sa nzana mba'a *Nəwe banavə nəfə tsa ci kaa Hyala, va tsəgha niy zləbavə na kwəmaa

11:3 11:3 Ghava 1:1; Cem 33:6, 9; Rm 4:17; 2Kwər 4:18 **11:4** 11:4 Ghava 4:3-10 **11:5** 11:5 Ghava 5:21-24 **11:7** 11:7 Ghava 6:13-22; Rm 4:3; 1Pi 3:20

niy gəzanakə Hyala: «Ta ghwənikə yam dzee tərəŋw ta zamti mbəzli. A pə gha mənti kwambəwal» kə. Ya tsəgha niy nashi ma Nəwe shi vay, aa niy diti fəti ta kwəma gəzanakə Hyala. Mba'a niy ngati kwambəwal, mba'a ghəshi dzəmbəshi lə mbəzli ci gwanashi. Mba'a ghəshi mbəlishi va yam va. Sa nzana mba'a ghəci banavə nəfə tsa ci kaa Hyalay, aa bəkə ngwəvə Hyalaa dzəkən nihwəti mbəzli tə hidī. Mba'a Hyala fəy ka ntsaa dzaa mbay garə kwa kwəma nzə, kala hazləni tifa.

⁸ Sa nzana mba'a *Abəraham banavə nəfə tsa ci kaa Hyala, va tsəgha niy dīvə na fəti ta har tsa Hyala. Mba'a dzay dzəti nihwəti hidī dī Hyala va bānci ka shi ci. Aa mađiy kala sənashi ma hidī va ghəci, mba'a tsəhəy. ⁹ Sa nzana mba'a ghəci banavə nəfə tsa ci kaa Hyalay, aa niy zləbavə nzəyəy ka ndə səəkə səəkə tə hidiy niy gəzəkə Hyala va bānci. Sa niy kafə na tə tsahwəti pi ta dzəti tsahwətiy, mbə *Gaska niy nzəy na. Kar *Izakə ghəshi lə *Zhakwapə, shiy niy gəzəkə Hyala va bānsi hidī va kwərakwəy, mbə Gaska niy nzəy ghəshi dīfa. ¹⁰ A Abəraham zləbavə nzəy mbə *Gaska, sa nzana mba'a fəy ghən ta məlmə dikə na va ngati Hyala. Məlməə dzaa ngəzla ma.

¹¹ Tə sa banavə Abəraham nəfə tsa ci kaa Hyala va tsəgha kwəmavə na kwal tsaa yakə Izakə kwa *Sara, ya tsəgha niy nza naa jīŋa, dzəghwa gwa'a gwa'a Abəraham niy halantəvay,

kala gar zhini ghəciy yakə zəghwə nza. Tsəgha mənta na, sa sənay na: «A Hyala dzaa mbay mənti kwəma gəzəkə na, sa sla ma na dzərvə» kə. ¹² Ya war tsəgha niy nza Abəraham nja ntsa məti məti tsa va hali ghala pətsa vay, aa niy kwəməvə jijihiy dən tərənəw tikə tə hidfi ndəba sasərkwəhi dzəy tə ghwəmə, lə nja ndarghə kwa həl, pə gha. Kala gar mbə ndəə bəlatishi.

¹³ Dzəghwa mbəzli va gwanashi ki, mba'a ghəshi bəkwəshi, war lə nəfə tsa shi va bənavə ghəshi kaa Hyala. Ma ghəshi ta na nashiy, niy kwəməvə shi wəzə ni va gəzəkə Hyala ta bənsi ghəshiw. War ə na naa nashi ghəshi shi va ghəshi ghwəlashi kərakə, mba'a ghəshi vəshishi ti shi. A ghəshi niy sənay, na nashiy, ka məlmə, lə ka səəkə səəkə gə ghəy tikə tə hidfi ni, kə ghəshi. ¹⁴ Mbəzliy gəzə kwəma va tsəghay, ə citəpə ghəshi na, mbə pəla ni shi hidfi na ghəshi ka ni shi, kə ghəshi. ¹⁵ Mbala na ghəshi niy nza mbə zəzə ni səvəri ghəshi va hidfi mbə shi nzay, a ghəshi niy dzaa kwəməvə kwal tsaa zhəghəvaa zhəti shi nza. ¹⁶ Ma dza ghəshi na shi ki na, wəzəba ni tərənəw ni va hidfi dza ghəshi ta kwəməvə məba mə ghwəmə ghəshi mawti kən ni tikə. Va tsəgha ha'wə ma Hyala ghəshiy har slən tsa nzə. «Hyala ghəy» kə ghəshi. Sa nzana mba'a ghənzə gwəmanamtishi na shi məlmə dza ghəshiy nzəy mbə.

¹⁷⁻¹⁸ Va sa bənavə Abəraham nəfə tsa ci kaa

11:12 11:12 Ghava 15:5 **11:13** 11:13 11:9; 13:14; Ghava 23:4; 47:9; Cem 39:13 **11:16** 11:16 13:14; Səvəri 3:6; Mt 22:32

11:17-18 11:17-18 Ghava 21:12; 22:1-14; Zhk 2:21

Hyala zləbati na kəsəvə zəghwə ci Izakə ta ta Hyala li. Ya tsəgha niy gəzanakə Hyala kaa Abərahām: «Mbə Izakə dza ghaa kwəməvə jijihina» kəy, sa d'əw Hyala və ta nighə kwəma ci, nda nza naa dī fəti və na, a Abərahām niy zləbavə slənəy kaa Hyala. Ya tsəgha niy nza Izakə kwətiŋəy və. ¹⁹ Sa nzana mba'a sənay a bərçi va Hyala ta mbəə zhanakati Izakə mbə məti, kə. Va Abərahām naciy, njasa niy mətiy zəghwə ci va, mba'a Hyala zhanakati mbə məti na.

²⁰ Sa nzana mba'a Izakə banavə nəfə tsa ci kaa Hyala va tsəgha təfanatishi na miy kaa kar Zhakwapə ghəshi lə *Ezaw njasaa niy sənata na kwəmaa dzaa məniva li shi.

²¹ Sa nzana mba'a Zhakwapə banavə nəfə tsa ci kaa Hyala ghala pətsaa niy dza na ta mətiy, aa təfanakənshi miy kaa ndərazhi *Zhezhefə bakanashi. Mba'a garəy tə gəta ci ka fal Hyala.

²² Sa banavə *Zhezhefə nəfə tsa ci kaa Hyalay, aa niy gəzanakə kaa ka Izərayel ghəci ndəkwə ta məti. Ta səvəriŋwəy dza ghwəy mbə *Ezhipətə taa nza, kə. Mba'a gəzanakəshi njasa dza ghəshiy mənī lə 'yesler ci, sa ka na mətiy difa.

²³ Sa nzana mba'a mbəzliy yakə *Məyizə banavə nefer shi kaa Hyalay, sa yakə ghəshi Məyizə mba'a ghəshi nay ka zəghwə wəzə na, kala hazlənishi ma ghəshi, mba'a ghəshi dzəghwashi kən kwəma gəzəkə mazə ka Ezhipətə, mba'a ghəshi mbələy tir mahkan.

11:19 11:19 Rm 4:17 **11:20** 11:20 Ghava 27:27-29, 39-40

11:21 11:21 Ghava 47:31-48:20 **11:22** 11:22 Ghava 50:24-25;

Səvəri 13:19 **11:23** 11:23 Səvəri 1:22; 2:2

²⁴ Sa nzana mba'a Məyizə banavə nəfə tsa ci kaa Hyalay, sa kəliy na na kala zləba ma nza ka zəghwə zha mazə ka Ezhipətə ghəci. ²⁵ Wəzəba sa ngəra'wə kwasəbə mbəzli Hyala Məyizə diti kən məni wahə ta vici jəwə tsətsə kəy mazə mbə *kwəma jikir na. ²⁶ Mba'a təkəti, tərənwəba tə ngəra'wə tsa dza ndəə sahwə va dəghar tikə tə hidfi njasa *Kəristəw va, dza bamaa nza, kən shi dza naa kwəməvə gwa'a gwa'a mbə hidfi ka Ezhipətə, kə. Va sa nzana, mbə fə ghən ghəci ta shi dza Hyalaa bānci kwa kwəma.

²⁷ Sa nzana mba'a banavə nəfə tsa ci kaa Hyala va tsəgha mbay naa zlashi hidfi ka Ezhipətə ka dzay, kala hazləni ma ghəci va sati nəfə tsa mazə. Kala gwərgwərə ma ghəci ya jəw nza, njasa nzana garrə ghəci nata Hyala mbata ma məndiy nata tifa kwa kwəma ci mbə ndəghwə.

²⁸ Sa nzana mba'a Məyizə banavə nəfə tsa ci kaa Hyala va tsəgha 'wakə na *makwaghwa Pakə, mba'a gəzanshi kaa ka Izərayel, a ghəshi slasla shiy, ka babasli miymiy shi vaa dzəti miy ceker shi gwa'a, vantaa *ndə kwal tsa Hyala tsa nza kwal bəkwəpə və səəkəə dzakə ghi tsa shi ta bəkwə ni shi Cikwahi kəy ghyeghyer shi.

²⁹ Sa nzana mba'a ka Izərayel banavə nefer shi kaa Hyala va tsəgha slavərivashi yam kwa həl tsa ghəm tsa, war həlasəŋ, dzəghwa mba'a ghəshi tanəshiy dzəvərishi nja dzar tə hidfiy ghwəlishi. Ma sa dī ka Ezhipətə məni tsəgha na, mba'a yam zhəkəshiy pahwəshi.

11:24 11:24 Səvəri 2:10-12 **11:26** 11:26 12:2; 13:13 **11:27**
 11:27 Səvəri 2:15; 12:41 **11:28** 11:28 Səvəri 12:1-14 **11:29**
 11:29 Səvəri 14:21-29

³⁰ Sa nzana mba'a ghəshi banavə nefer shi kaa Hyala, va tsəgha ngəzlay kələm tsa tsəbay məndi məlmə Zherikwə li, sa dəzlay ghəshi kələm tsa va mbə vici mbərfəŋ, ma tə kwa mbərfəŋa vici na, mba'a kələm tsa va ngəzlay.

³¹ Sa nzana mba'a *Rahabə mali mbə ghi kwa ghwərghwər banavə nəfə tsa nzə kaa Hyala, va tsəgha zləbavə na ka'wəti mbəzli ka Izərayelə səəkəshi ta nighə kwəma mbə məlmə va, mba'a mbəliy shi. Va tsəgha niy paslamti ma ka Izərayel kwasəbə mbəzliy niy di ma fəti va ta kwəma Hyala.

³² Njaa dzee niy dzəkən nihwəti mbəzli kwatəŋa kia? Vəghwə vəya gar gəzə kwəmee dzəkən ka sla ngwəvə nja kar *Zhədiyanŋw, *Barakə, *Samsanŋw, *Zhefəte mba'a mazə *Davitə ghəshi lə *Saməyal, mba'a nihwəti ka gəzə kwəma Hyala kwərakwə ba kiw. ³³ Sa nzana mba'a mbəzli va banavə nefer shi kaa Hyala va tsəgha niy mbay ghəshi mbəz, ka zəmanti hidī nihwəti mbəzli gwa'a gwa'a, ka məni mazə dzəkən mbəzli dza lə kwal tsa katanŋ tsa. Mba'a ghəshi kwəməvə shiy niy gəzəkə Hyala bənsi. Sa ka məndiy kasambəshi mbə zhəlhiy, mba'a ghəshi kalay miyedemer zhəlhi va. ³⁴ Dza mba'a ghəshi shirkwamti ghwə pəhəy məndi, ngad ngad na ta ndishi li. Sa ka mbəzliy pələshi ta bəkəwəshi lə kafa'i na, mba'a ghəshi

11:30 11:30 Zhə 6:12-21 **11:31** 11:31 Zhə 2:11-12; 6:21-25; Mt 1:5; Zhk 2:25 **11:32** 11:32 KaSlaNgw 6:11-8:32; 4:6-5:31; 13:2-16:31; 11:1-12:7; 1Sam 16:1-1Mezh 2:11; 1Sam 1:1-25:1

11:33 11:33 KaSlaNgw 14:6-7; 1Sam 17:34-36; Dani 6:1-27

11:34 11:34 Dani 3:23-25

mbəlishi. Mbəzli daw daw bərçi ni ghəshi ngar na, dzəghwa mba'a ghəshi kwəməvə bərçi shi va Hyala. Mbəzliy bənivə mbəz ka mbay tərəŋw tərəŋw ghəshi mənishi. Mba'a ghəshi təhanavə bali kaa ka sawji mbəzli pa ghəshi li shi gwa'a.

³⁵ Sa niy bənavə nihwəti mi'i mbəradzə nefer shi kaa Hyala niy zhananakatishi Hyala mbəzli shi mbə məti, ka nashi ghəshi.

Nihwəti mbəzli kwatəŋa vay, war ngəra'wə niy sanshi məndi tərəŋw, ka bəbəkəwəshi, ta mbə ghəshiy zlata nəw kwəma Hyala. Dza ghəshi na, kala ya ma ghən tsa shi ghəshi nashi, va na tikə məti. Ta mbə Hyalaa zhanakatishi mbə məti, ta dza ghəshiy kwəməvə piy tsaa gwəramti wəzə. ³⁶ Mbəzliy niy bənavə nefer shi va kaa Hyala, ka 'wəshi nihwəti mbə shi, ka di'wə nihwəti lə ghwəfa, ka tsashiy dzəghwa dəŋw, ka kəəsəshiy dzəghwa fərshina. ³⁷ Ka jaja'wə nihwəti lə hərəzli bakwamtishi. Ka nzərə nihwəti mbəzli mbə shi lə hwa bakə mbə bakə mbə. Ka bəkəwə nihwəti lə kafa'ih, niy məni məndi li shi. Ka nihwətiy dzay, ka dza kwaba, ka dza kwaba, lə kwəbənər hwətahi kwəy ya shi tənkesli kən ghən shi, sa kama shiy və shi. Ka məndiy dzay, ka sanshi ngəra'wə, ka irəshi. ³⁸ Niva mbəzliy, sa shi niy nza nzəy tsa tə hidfiw. War təwrə niy təwrə ghəshi dzar mbə gamba nja 'yegwer, lə dzar mbə dəlegwigwi. Ka hihi dzar mbə ləgwə lə dzar kwa ke'wer.

11:35 11:35 1Mezh 17:17-24; 2Mezh 4:18-37 **11:36** 11:36 Zher 20:2; 37:15 **11:37** 11:37 2NəMezh 24:21 **11:38** 11:38 1Sam 13:6

³⁹ Ma mbəzli va gwanashi kiy, mbəzliy niy banavə nefer shi kaa Hyala niy nza ghəshi. Dzəghwa mba'a Hyala vəshita tərəŋw ta mbəzli va ki. Ya tsəgha nzə kiy, kwəməvə nashi shi wəzə ni va gəzanakəshi Hyala bənsi ghəshi na shiw. ⁴⁰ Va wa mənta na tsəgha kiy, tə sa nzana mba'a Hyala tarəkə bəmmə niy gwəramti wəzə va shiy ngəmmə kwərakwə li shi. Ma dī na gəzəy, a Hyalaa dī ghwəmmə kwəməvə shiy kwa pətsa kəray ghəshi gwanammə li shi.

12

Tə Yesəw pə ghwəmmə fati mətsə ghwəmmə

¹ Ghwəmmə sana sənzənva kiy, war dəzlətsəbə tsəbayəmmə daf tsa mbəzliy banavə nefer shi kaa Hyala kwatanata. Ghəshi ndəghammə na fəti ta mbə ghwəmmə bənsi nefer ghwəmmə kaa Hyala kwərakwə. Ghənzə tsəgha kiy, zhəghanavə hwəm ghwəmmə kaa shiy dzaa kəriŋəmmə ghwəmmə mbə nəw kwal Hyala tsa ghwəmmə gwa'a gwa'a. Zhəghanavə hwəm ghwəmmə kaa *kwəma jikir na va ka ghwəmmə dəra maa tərəə dzəmbə. A ghwəmmə mbəə jihəva ta kəsli bali dzati kwa kwəma, ta tsəhə pa' tə kwa kərkə, kala dza ghwəmməə dali ma. ² War tə Yesəw njasa nzana va pə ghwəmmə fati mətsə ghwəmmə na ghwəmmə. Tə mbərkə Yesəw tsa va banavə ghwəmmə nefer ghwəmmə kaa Hyala, ghəci dza naa kəətimmə ta kərkamti bənta nefer va ghwəmmə. Yesəwəy, aa yivə sə'wa ngərə'wə,

ghala danwə məndi vaa dzəvəgha tsəm ta pəesli, kala gheranci ha'wə va gəla məti tsəgha na va vəgha tsəm. Tə sa nzana, mba'a ghəci zəzətiy dzəkən shi dza Hyalaa bānci ta vashānci nəfə tsa ci. Məba na mənəzəy vəgha Hyala tə pi mazə tsa nzə.

³ Təkətim dzəkən Yesəw di, nighəm njasa sə'wahwə na ngəra'wə tsaa niy sancī mbəzliy mənī kwəma jikir na. Ava tsəgha təbə na kwəma vaa kəətitənwəy, ta sə'wa ngəra'wə nja ghəci nza kwərakwə. Ka təbə ghwəy zhiniy fə daw bərciy dzəti ghən tsa ghwəyəw. ⁴ Sa nzanay, mbə mbəz tsa mbəz ghwəy va lə kwəma jikir nay, ntsaa mətīy tifa mbə, mbə ghwəy diw. Njana nzana tsəghay, ka mənī daw bərci ghwəy ma. ⁵ Ə zamti ghwəy ghən ta kwəma gəzəkə Hyala va, ta mətəhəmmə bərci na? Njasa ka didi vaa gəzə kwəma kaa zəghwə ci gəzammə na kwəma, ma kəy:

«A Zəghwee, war mba'a kə Hyalaa sləkənjaa inay,

ə pə gha zləbavə.

Ka bə nəfə ghaa dzəkən ghənzəə nabəŋa ma.

⁶ Sa nzanay, ə ka kwa sləkəpəə i ntsa dī na, də'wə ka naa də'wə ntsaa mənīy ka zəghwə nzə» kə.

⁷ Njana nzana tsəghay, sə'wa pə ghwəy sə'wa ngəra'wə. Ngəra'wə tsa va cinwəy na nza tsa nza ghwəy ka ndərazhi Hyala. Kwəmaa tsava zəghwə tifa mba'a dəy və na, kala dza dəy tsa vaa iya? Ghəci tibaw. ⁸ Va tsəgha i Hyala

ndərazhi nzə gwanashi, ma kala inwəy kəy, ndərazhi nzə nza ghwəyəw. Ndərazhi kwa tsa nza ghwəy. ⁹ Zəzəvəm njasa ka dəhimmə tikə tə hidiy immə di, war mbə dʌnshi fəti ghwəmmə nza ngəshi tsəgha. Hanaba Dəmmə Hyala mə ghwəmə ki pə ghwəy ki na. Fəti pə ghwəmmə di və tərəjw, ta mbə ghwəmmə kwəməvə piy tsaa kərə ma. ¹⁰ Dəhimmə tikə tə hidiy, ta vəghwə jəwə ka ghəshiy immə njasa di nəfə tsa shi. Ma dəmmə tsa mə ghwəmmə naci, ta wəzə tsa ghwəmmə immə na, ka kəətimmə, ta mbə ghwəmmə nza ka mbəzli dəwdəw nja ghənzə, ta kwa ndimndim. ¹¹ Ghala pətsa ka na vaa imməy, nja kwəma 'yahə'yahə na ka ghwəmmə favə, kala vəshi va ghwəmmə. Ma ntsaa sə'wati kwəma vay, ləy hwəm na aa taa sənay wəzə tsa kwəma va, kwəmaa təbanta kaa Hyala dza naa mənı, ka bənci zərkə ghənzə taa nza.

Kwəma ka məndi mənı məhərlıy dzəkən

¹² Ghwəy ghwəy shiy nəw kwəma Yesəw kiy, jihəvam, pəlhəm, pə ghwəy satıjwəy ta dza kwa kwəma kwa kwal Hyala. ¹³ War kwa kwal tsa tidid tsa, pə ghwəy dza. Əntaa mbəzliy cigəzlanə bəti tərə ma, wəzəba mbəlishi ghəshi na, ma nza ghəshi garəshi wəzə kwa kwal Hyala.

¹⁴ Pəlam kwal tsaa kwəməvə zərkə kwa jipə ghwəy lə mbəzli gwanashi, zhini ka pəla mənıjwəy ka mbəzli dəwdəw ni. Sa nzanay, war ntsa dəwdəw tsa na saa dzaa nay Ndə

12:10 12:10 Mt 5:48; Rm 5:2; Zhk 3:17 **12:11** 12:11 12:14; Zhk 3:17-18 **12:12** 12:12 Ezay 35:3 **12:13** 12:13 Fir 4:26 **12:14** 12:14 12:11; Cem 34:15; 1Kwər 7:15

sləkəpə lə mətse ci. ¹⁵ Məntim məhərli vantaa ndə mbə ghwəy ya kwətiŋ təhwəlay kwəmavə wəzə hwər tsa mənti Hyala va ta mbəzli. Məntim məhərli vantaa ndə mbə ghwəy dzaa məniy nja kəslifi darə 'yaghwakə na, ka na dza na, ka kəli, ka sanshi ngəra'wə kaa nihwəti mbəzli lə darə ci va. ¹⁶ Dibay, məntim məhərli vantaa ghwəy dzaa məni kwəma ha'wə ha'wə na. Nəghətaa ghwəy fati ndərə tə shi wəzə ni ndəŋwəy Hyala nja shi gəmgəm ni, njasa niy mənti *Ezaw va ma. Sa dza nay, mba'a panavə dikə Məkaji tsa nzana kaa məsakən tsa ci *Zhakwapə, war ta zəmə dafa kwətiŋ səfa ci gwa'a tsəgha. ¹⁷ Dza ləy hwəm diba kiy, a ghwəmmə favə njasa niy zhini naa pəla təfə miy tsa dəy lə bərçi, dza tərəh ghəci tərhay. Ya tsəgha niy nzana, lə wahəta Ezaw niy zhiniy zhimbəyəy, niy mbay dəy zhiniy zhəghanti kwəma gəzəkə na kwa kwəma Hyala ghwəlaw.

¹⁸ Na ghwəmmə dəlagwa dzammə ghwəmmə naa dzəvəghay, dəlagwa tikə tə hidfi gar ndəŋwata məndi njasa niy basəshi hwəlfə ka *Izərayel va ta səfa nzə kwatəŋa naw. Dəlagwa *Shinay niy basəshi ghəshi va ta səfa nzəy. A ghəshi niy nata ghwə mbə tsə mbəba birəw birəw birəw, mba'a ghəshi niy nata kwəsli tərəŋw tərəŋw na məba, kalaa nza wəŋ pi tifa. Mba'a ghəshi favə səpapəli mbə gaka nja dərəzli van. ¹⁹ Mba'a ghəshi favə gaka təlīmə, mba'a ghəshi favə məli Hyala mbə 'wəŋə. Dza mba'a

12:15 12:15 Nəw 29:17; Gal 1:6 **12:16** 12:16 Ghava 25:29-34

12:17 12:17 Ghava 27:30-40 **12:18** 12:18-19 Səvəri 19:16-22;

20:18-21

hazləni niy kəsəvəshi. Mba'a ghəshi dzəmbəshi mbə cə'wə Hyala va nəghətaa ghənzə zhiniy gəzanshi gəla kwəma va. ²⁰ Sa nzana 'yahə'yahə kwəma nzə va və shi. Ma kə Hyala na: «Mənim məhərli, mba'a kə ndə, ya dəbəkə kwəfaghata dəlagwa vay, mba'am pə'wanti lə hərezli, paslamti» kə. ²¹ Kay, shiy niy nashi ghəshi vay, tərənəw niy dzamti ghəshi her shi, lə *Məyizəy ka gəzə: «Tapə yən dzəmbəra mbə gwərgwərə va hazləni» kə.

²² A na na ghwəy na ghwəy kiy, ta səfa dəlagwa har məndiy «Dəlagwa *Shiyənəw» səəkə ghwəy garənəwəy. Mə pətsa nza məlmə Hyala kwa bəpə piy. Məlmə nə məndi: «Məlmə Zherəwzalem mə ghwəmə» kə məndi. Mbə məlmə va ka vərəm tsa ka kwal Hyalaa bəsəva gwa'a gwa'a. Ka fal Hyala ghəshi lə vəshi. ²³ A ghwəy jakənəwəy lə kwatənə ndərəzhi Hyala, shi tsasliti na slən tsa shi və mə ghwəmə, səəkə dzəmbə dəvə Hyalaa dzaa sla ngwəvə ntsa tə hidī gwa'a gwa'a səəkənəwəy ghwəy. A ghwəy tsəhənəwəy kwa kwəma mbəzli dəwdəw ni va Hyala, dī naa gəzəy, məcakwə mbəzliy tsəhəshi mə ghwəmmə va Hyala. ²⁴ Dzəvəgha Yesəw səəkənəwəy ghwəy. Ghəci ndə dimə ghən tsa kwa jipə Hyala lə mbəzli, li slati Hyala yəwən *sla kiri tsa slati na lə mbəzli tə mbərkə miymiy ci shikəshi. Ni Yesəw va miymiy shəkati məndi tə hidīy, a ghəshi tənəmti ni *Abel va miymiy niy nza.

12:20 12:20 Səvəri 19:12-13 **12:22** 12:22 13:14; Gal 4:26; ShiZhn̄ 5:11; 21:2 **12:23** 12:23 Lk 10:20 **12:24** 12:24 8:6; 9:12; Abel: Ghava 4:10

²⁵ Nana kiy, wəzəba məni ghwəy məhərli wəzə ta dī fəti ta kwəma gəzanwəy Yesəw. Ma mbəradzəy, mbəzliy niy dī ma fəti va Məyizə tsaa niy gəzəpə kwəma Hyala va tikə tə hidī niy. Tərənjw niy sahəwə ghəshi ngəra'wə. Hanaba ghwəmmə ki, ka ghwəmmə mbəlimmə va ngəra'wə ghwəmmə kala dzaa dī fəti kaa Yesəw ghəci tsaa gəzəmmə kwəma səəkə mə ghwəmə na? ²⁶ Ghala pətsaa niy gəzə Hyala va kwəma kaa ka Izərayeləy, a hidī niy mənəkədishī. Sana kiy, mbə zhini naa gəzəmmə ndatsə: «Ta zhini dzee mənəkəfīti shiy kwətīj səfa dība, ka dza naa nza kwataka hidī shi dzee mənəkəfīti gwa'a tsəghaw, lə ghwəməta dza naa nza» kə. ²⁷ Mbə kwəma gəzəkə na va, nə na: «Ta zhini dzee mənəkəfīti hidī, kwətīj səfa dība» kəy. Ta kwəfəghə dza shi ngati na gwanashi, ka zamtəvashi dī naa gəzə. War shiy kwəfəghəshi ma dza naa tərə ta kwa ndimndim.

²⁸ Njana nzana mba'a Hyala dzaa ndammə pətsa sləkə na kwəfəghə ma kiy, mananta 'wəsa ghwəmmə, fal ghwəmmə lə nəfə kwətīj, ka məni shiy təbanta, ka hazləni və, ka ha'wə ti.

²⁹ Na katanəy nay, ma Hyala ghwəmmə na nəw ghwəmmə kwəma nzə na, nja ghəwə na, war ka tsə də'wə ghən tsa nzə birəw birəw birəw. Ta məni ngwəvə dza naa dzəkən mbəzliy məni kwəmaa təbanta ma.

13

Njasa ka mbəzli məni ta mbəə təbanta kaa Hyala

¹ Ə pə ghwəy dīva kwa jipə ghwəy nja ngwarməmə mbə nəw Yesəw *Kəristəw. ² Əntaa ghwəy zlay ka'wə ndə məlmə lə wəzə, ka fanci gwəci tsa ci kəghi tsa ghwəy ma. Ava tsəgha mənti nihwəti mbəzli niy nza, dzəghwa ghəshi mba'a ghəshi ka'wəti mbəzli wəzə mba'a ghəshi fənəyshi gwəci tsa shi, kala sənashi mbəzli va ghəshi. Mbalaa ka kwal Hyala na shi va. ³ Zəzəm dzəkən mbəzli kasaghwa məndi kwa fərshina, war njasa nza ghwəy kwa fərshina va li shi kwərakwə. Zəzəm dzəkən mbəzli ghəzlitim, njasa nza ghwəy li shi jakə tə ghəzli ghəzlitishi məndi va difa.

⁴ Ya wa ndəy, ə kə fati bamaa dzəti kwəma gəzə Hyala vaa dzəkən bəva. Mbəzliy bətəvashiy mba'a ghəshi ndəghwəti jakəva tsa shi dewdew. Sa nzanay, ta sla ngwəvə dza Hyalaa dzəkən mbəzliy məməni ghwərghwər lə dzəkən mbəzliy məni kwəma ha'wə ha'wə na.

⁵ Əntaa ghwəy dzaa banavə ghən tsa ghwəy kaa dī gəna ma, war vəshi pə ghwəy vəshi lə ni mbə dəvə ghwəy shiy. Sa nzanay a Hyala gəzəkə, a kəy: «Ma ghay, ka zlanə yaw ta kəətinqa dzee, ya hwəmba» kə. ⁶ Va tsəgha mbə ghwəmməə garəmmə, ka gəzə lə nəfə kwətinq, kala hazləni ma.

13:1 13:1 6:10; 10:24; 13:16; 1Pi 1:22 **13:2** 13:2 Ghava 18:1-8; 19:1-3; Zhəwbə 31:32; Rm 12:13; 1Tim 3:2; 5:10; 1Pi 4:9; 3Zhj 8
13:3 13:3 10:34; Mt 25:36 **13:4** 13:4 1Kwər 7:2-4; 1Tes 4:3-8
13:5 13:5 Nəw 31:6, 8; Flp 4:11-12; 1Tim 6:7-10 **13:6** 13:6 Cem 118:6

Hyala kwa sləkəpə na saa kəətira.

Shiy tibee hazləni və shiw.

A shi dza ndə vaa məntəraa? pə ghwəmmə.

⁷ Zəzə tə ghwəy dzəkən mbəzliy niy 'wanwəy kwal mbə kwəma Hyala, mbəzliy niy gəzanwəy kwəma Hyala. Nighətim njasa niy nəw ghəshi kwal Hyala pa' va məti shi. A ghəshi niy banavə nefer shi kaa Hyala. Nja ghəshi pə ghwəy məni kwərakwə. ⁸ Yesəw Kəristəw tsa sənay ghwəy vay, war ghəci va vay niy nzana ya kwatanə, ya ndatsə, ya pa' hwəmba na, ka zhəghəva naw. ⁹ Mənim məhərli wəzə vantaa ghwəy gwəravə nəwhwə nihwəti hwəlfə kwemer bənipə məndi va ghəngəhən ghəngəhən ni, mba'a ghwəy zlay kwal Hyala. Wəzəba ndammə wəzə hwər tsa məntəmmə Hyala va bərçiy dzəmbə nefer ghwəmmə na. Nza ghwəmmə mbə nəw kwəma Hyala ya pa' hwəmba. Shi zəmə zəmə məndi ka naa bə bərçi kaa nefer mbə kwəma Hyalaw. Mbəzliy nəwvə shi bəni məndi vaa dzəkən shi zəməy, shiy tifa ghəshiy kəətishiy nzaw.

¹⁰ Ka ta Hyala *ka Zhəwifə va niy ghəra sləni mbə *Gaska Hyala niy nzay, ka zəməvə shi fə ghwəmmə ta ta Hyala ghəshiw. Di naa gəzəy, məti Yesəw va tə ghwəmməy, ka kəətishi naw, sa nzanay war kwəma jiji shi na sa fə ghəshi ghən ti. ¹¹ Ka dikə tsa mbə *ka ta Hyala ka Zhəwifə dzay, tsənə bəvə miymiy saa dza səfa tsa slantim ta dəvə ci, ta dzəmbə pətsaa gwəramti dəwdew

13:7 13:7 6:12; 1Kwər 4:16 **13:9** 13:9 Rm 14:2; Kwəl 2:20-22; 1Tim 4:3 **13:11** 13:11 9:7; SləniTaH 16:27

va, ta bə shiy kaa Hyala, ta mbə Hyalaa pələta kwəma mbəzli jikir na. Ta na sliw tsa dəbəkə tsa vay, pərikə tə ngwəla, kala kama mbə məlmə ka məndiy ndanti. ¹² Ava tsəgha na məti Yesəw va kwərakwə ki, sa nzana mba'a məndi pəməkəvəri mbə məlmə ta pəəsli. Dza mba'a miymiy ci shəkəshi ta mbəə pələta kwəma mbəzli jikir na, lə ta mbə nəfə tsa mbəzli nza dəwdew. ¹³ Njana nzana tsəghay, zlata kwəma jiji ka Zhəwifə ghwəmmə, dzammə ghwəmməə dzəvəgha Yesəw. A ghwəmmə sə'wa ha'wə tsa va jakə li. ¹⁴ Sa nzanay, tsa ghwəmmə pi nzəy ta kwa ndimndim va ghwəmmə tikə tə hidfi niw. Gəzliḡə kə ghən tsa ghwəmmə ta pi nzəy tsa dza Hyala ta bəmmə mə ghwəmmə. ¹⁵ Njana nzana tsəgha kiy, war fal pə ghwəmməə fal Hyala ya hwəmba tə mbərkə shi mən̄ti Yesəw va tə ghwəmmə. Ka məjə'a ni ghwəmmə shi slaslanta ghwəmmə kwərakwə. Di naa gəzəy, fal Hyala ghwəmmə kwa kwəma mbəzli gwanashi ya hwəmba. ¹⁶ Əntaa ghwəy za ghən ta mən̄i kwəma wəzə na ya hwəmba ma. War kəəti pə ghwəy kəəti ghən tsa ghwəy kwa jipə ghwəy lə shi va ghwəy. Sa nzanay, ghənzə na slasla shiy təbanta kaa Hyala.

¹⁷ Danshim fəti kaa mbəzliy 'wanwəy kwal mbə kwəma Hyala, ka mən̄i kwəma ciḡwəy ghəshi. Ghəshiy, mbə ndəghwə na ghəshiy

13:12 13:12-13 11:26; Mt 27:31-33 **13:14** 13:14 11:9-10, 13, 16; 12:22, 28; Flp 3:20; 2Kwər 5:6; 1Pi 2:11; ShiZḡḡ 21:2 **13:15** 13:15 Ef 5:19-20; Cem 50:14, 23 **13:16** 13:16 Gal 6:10; Flp 4:18
13:17 13:17 Ezhek 3:17; SləniKY 20:28-31; 1Kwər 16:16

dzəkən piy tsa ghwəy, sa nzanay, ta dƿəw kwəma dza Hyala və shiy dzəkən. War mba'a pə ghwəy mbə dānshi fəti wəzə kiy, ta ghəra sləni va dza ghəshiy dza lə vəshi. Kala dza pə ghwəy dānshi fətiy, lə zhə kwa hwər dza ghəshiy ghəra. Tsəgha kə kiy, ka dza sləni shi vaa kəətītəŋwəy ghalabaw.

¹⁸ Cə'wə pə ghwəy cə'wə Hyala ya hwəm̄ba tə ghəy. A ghəy sənay mbəzli dƿəw dƿəw nefer ni nza ghəy, sa nzanay, shi wəzə niy dī ghəy mənī ta mbəə təbanta kaa Hyala ya hwəm̄ba.

¹⁹ Ə cə'wəŋwəy ya kwataka ta nee bəla difa, a ghwəy cə'wə Hyala tə ya, a ghənzə ndara kwal ta kwəmavə zhəghəvee zhəvəgha ghwəy.

Cə'wə ntsaa tsasliti zliya na

²⁰ A Hyalaa bə zərkəə dzəti hidī zhinikəmə Ndə sləkəmmə Yesəw kwa kwəli. Dzəghwa mba'a mənīy ndə ndəghwə shiy tsa dikə tsa, ta ndəghwəpə, sa nzana mba'a mətīy tə ghwəmmə. Ma sa shəkəshi miymiy ciy, mba'a Hyala slati kiri tsa 'war'war tsa, ta kwa ndimndim lə ghwəmmə.

²¹ Kəətītəŋwəy Hyala, a ghwəy mbəə ghəranta sləni wəzə na dī na. Ghənzə ghənzə Hyala də'wə ghən tsa nzə dza naa ghəra naa təbanta va sləni wəzə na mbə ghwəmmə lə bər̄ci Yesəw *Kəristəw kwərakwə. Dzəti Yesəw Kəristəw kə mbəzliy fə shəndəkə, ta pa' kwa ndimndim. *Amin.

Kwa kərnī gəzə kwəma lə səkəwəpə

13:18 13:18 10:22; Rm 15:30; 2Kwər 1:12; SləniKY 24:16 **13:20**
13:20 zərkə: 12:14; Rm 5:1; 2Kwər 13:11; sla kiri: 8:6; miymiy:
9:12 **13:21** 13:21 Ef 2:10; Flp 2:12-13

²² A ngwarməhira, ə cə'wəŋwəy ya, zləbatim kwəma na lə vəshi mbə nefer ghwəy. Sa nzanay, kwəmaa dzaa mətəhətəŋwəy bərçi ta nəw kwəma Hyala na. Ma kwəma tsasliŋwəy ya na mbə zliya nay, kwəma biti naw.

²³ Ə dee gəzanwəy, a ghwəy mbəə sənay, nanay, a məndi pəlay zəməmmə Timəte kwa fərshina. Mba'a kə dzaa tsəhəy tikə vəghee taŋtaŋəy, ghəy li dza naa dza ghala pətsa dzee vaa mađi ta nighəŋwəy.

²⁴ Səkwətəram mbəzliy 'wanwəy kwal gwanashi, mba'a mbəzli mbə nəw kwal Hyala gwanashi. Mbə səkwəŋwəy na ngwarməhimmə tə hiđi ka Itali kwərakwə.

²⁵ Məntəŋwəy zhəhwər tsa nzo Hyala gwanəŋwəy ki. Tiəba kərayee, nza ghwəy nza.

**Zliya Yəwən kwəma wəzə naa dzəkən
Yesəw Kəristəw**

**Bana: Zliya Yəwən kwəma wəzə naa dzəkən Yesəw
Kəristəw New Testament**

Le Nouveau Testament en langue Bana du Cameroun

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bana

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

ae014872-94cd-54bc-869e-601bde2245b3